Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

…er Folksblat

פרייז 20 גראשען

הײנט 8 זײטען

לאָדזשער פֿאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - נאַציאָנאַלע טאָג - צייטונג

Nr. 156 (848)	Łódź, Czwartek 8 Lipca 1926	פֿירטער יאָהרגאַנג	לאָדז, דאָנערשטאָג כ"ז תמוז תרפ"ו.	Nr. 156 (848)

אַדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

אַמעריקאַ בלײַבט פֿאַרמאַכט.

וואַשינגטאָן, 7 (טעלעפאָניש דורך י.ט.א.). די סעסיע פֿון אַמעריקאַנער קאָנגרעס האָט זיך געשלאָסען, און איז אָפּגעלעגט געוואָרען ביז'ן 7-טען אָקטאָבער.

דער קאָנגרעס האָט נישט בעטראַכט קיין שום פֿאָרשלאָגען וועגען אַרייַנלאָזען איבער דער קוואָטע פֿרויען און מינדעריעהריגע קינדער פֿון דעקלאַראַנטען. אַלע האָפֿנונגען אין דער הינזיכט זענען נישט דערפֿילט געוואָרען.

„אגודת הרבנים" בעגריסט אַמעריקאַ

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הרב לעווין, דער וואַרשאַווער קהלה-רב און דער רב ליי- בער פֿון ראַדזין האָבען היינט בעזוכט דעם אַמעריקאַנישען אַמבאַסאַדאָר אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 150-יאָהריגען יובילעאום פֿון דער אַמעריקאַנער בעפֿרייאונג.

הרב לעווין האָט אָנגעוויזען, אַז די אגודת הרבנים, אַלס גייסטיגע רעפּרעזענטאַנץ פֿון יודישען פֿאָלק בעטייליגט זיך מיט דער גאַנצער קולטורעלער וועלט אין אויסדריקען כבוד און אַכטונג פֿאַר דעם אַמעריקאַנער פֿאָלק.

די יודען, ספּעציעל די פּוילישע, וועלען געדענקען די גרויסמוט פֿון אַמעריקאַ צום עלטעסטען און ליידענדסטען יודישע פֿאָלק.

ער האָט ווייטער בעטאָנט די פֿריינדליכע בעציהונג פֿון אַמעריקאַ צו די רבנים, און געענדיגט, אַז די רבנים פֿון גאַנץ פּוילען פֿאַראייניגען זיך מיט אַ געמיינזאַמע תפֿלה — דער אויבערשטער זאָל בענשען דאָס אַמעריקאַנישע פֿאָלק, וואו עס וועט זיך קעהרען און ווענדען!

דער אַמבאַסאַדאָר האָט געדאַנקט דער דעלעגאַציע, און געזאָגט, אַז אַמעריקאַ האָט שטענדיג געהאַט פֿערשטענדנישען פֿאַר'ן גרויסען גייסט פֿון יודישען פֿאָלק. צווישען אַנדערען האָט זיך דער אַמבאַסאַדאָר אינטערעסירט מיט דער ענטוויקלונג פֿון יודישע קהלות אין פּוילען.

אַ קאַנדידאַט אויף לאָדזער וואָיעוואָדע.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש). לויט קורסירענדע קלאַנגען זאָל אַלס לאָדזער וואָיעוואָדע נאָמינירט ווערען דער דירעקטאָר פֿון זיכערהייטס-דעפּאַרטאַמענט ביים אינערן - מיניסטעריום ה' יאַשטשאָלט.

ווי בעוואוסט, וועט דער ה' יאַשטשאָלט פֿערלירען זיין ביז-איצטיגען פּאָסטען, מחמת דער זיכערהייטס - דעפּאַרטאַמענט וועט אָנגעשלאָסען-ווערען אין דעם פּאָליטישען דעפּאַרטאַמענט.

בעשטימט אַ נייעם בילדונגס-מיניסטער.

וואַרשאַ, 7. (פּאַט) אויף דעם פֿאָרשלאַג פֿון פּרעמיער-מיניסטער האָט דער מלוכה-פּרעזידענט בעפֿרייט דעם פּראָפֿעסאָר מיקולאָווסקי-פּאָמאָרסקי פֿון לייטען דאָס מיניסטעריום פֿאַר רעליגיעזע און בילדונגס-ענינים, און נאָמינירט אַלס מיניסטער פֿון דעם דאָזיגען רעסאָרט - דעם ה' אַנטאָני סויקאָווסקי, דעם הויפּט-לייטער פֿון סטאַטיסטישען אַמט.

רעליגיע-דעפּאַרטאַמענט בלײַבט בײַם בילדונגס-מיניסטעריום.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש) פֿון אַ האַלב - אָפֿיציעלער קוועלע ווערט מיטגעטיילט, אַז די ידיעות, דאָס דער דעפּאַרטאַמענט פֿאַר אמונות זאָל אַרויס פֿון רשות פֿונ'ם בילדונגס-מיניסטעריום און צוגעטיילט ווערען צום אינערן-מיניסטעריום — זענען נישט ריכטיג. אין די פּלענער וועגען רעאָרגאַניזירען דאָס אינערן-מיניסטעריום געהט נישט אַריין דער פּראָיעקט וועגען צוטיילען דאָס דערמאָהנטע דעפּאַרטאַמענט.

פּרעמיער בײַ מאַרשאַלעק ראַטאַי.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש) דער פּרעמיער באַרטעל האָט אָפּגעהאַלטען אַן'איין-שעה'גע קאָנפֿערענץ מיט'ן סיים-מאַרשאַלעק ראַטאַי מכח די אַרבייטען, וואָס דער סיים דאַרף נאָך ערלעדיגען אין משך פֿון דער לויפֿענדער סעסיע, ובפֿרט וועגען דעם אופֿן ווי צו ערלעדיגען דעם פּראָיעקט פֿון ענדערען די קאָנסטיטוציע.

הנחה-פּעסער

וועלען אַרויסגעגעבען ווערען אויף 6 חדשים.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש) דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט אַרויסגעגעבען פֿערשידענע פֿערזאָנען, וואָס האָבען דאָס רעכט צו געניסען פֿון הנחה-פּעסער (ווי זשורנאַליסטען, אונפֿערמעגליכע קראַנקע און די, וואָס פֿאָהרען שטודירען) רייזע-דאָקומענטען מיט דער גילטיגקייט ביז 3 חדשים. די דאָזיגע פּראַקטיק שטיצט זיך אָבער נישט אויף קיין געזעץ אָדער פֿעראָרדנונג, ווייל נאָר נאָרמאַלע ד. ה. 500 זלאָטי-פּאַספּאָרטען זענען בעגרענעצט געוואָרען דורכ'ן געזעץ ביז 3 חדשים'דיגער גילטיגקייט.

ווי מען דערוויסט זיך, האָט דאָס אינערן - מיניסטעריום פֿעראָרדנעט, אַז אַלע הנחה - פּעסער אַ חוץ פֿאַר סוחרים, וואָס ווערען אַרויסגעגעבען אויף אַ פּאָר וואָכען, דאַרפֿען אויסגעשטעלט ווערען מיט אַ 6 חדשים-גילטיגקייט.

דיסקאָנטע אין „באַנק פּאָלסקי".

וואַרשאַ, 7 (פּאַט) דער ראַט פֿון „באַנק פּאָלסקי" האָט פֿעסטגעשטעלט דעם אָפֿיציעלען דיסקאָנט - פּראָצענט, וואָס געהט אַריין אין קראַפֿט דעם 7. יולי 1926:

פֿאַר דיסקאָנטירען וועקסלען — 10 פּראָצענט, פֿאַר טערמין-הלוואות און אָפּענעם קרעדיט — 12 פּראָצענט.

איינשפּאָרונגס-פּאָליטיק פֿון אינערן-מיניסטער.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש). דער אינערן-מיניסטער גענ. מלאָדזשאַנאָווסקי פֿערברייטערט כסדר זיין טעטיגקייט אויפ'ן געביט פֿון דורכפֿיהרען די איינשפּאָרונגס-פּאָליטיק.

אויסער די שוין דורכגעפֿיהרטע רעדוקציעס, האָט דער מיניסטער פֿעראָרדנעט, אַז דאָס יאָהר זאָלען אין דער פּאָליציי נישט פֿאָרקומען קיין שום אַוואַנסען און אויך זאָל מען מעהר נישט אויסצאָהלען קיין פֿערגיטיגונג פֿאַר קיין ספּעציעלע אַרבייטען.

אַוואַנסען אין דער פּאָליציי וועלען דערלאָזט ווערען נאָר דורך ספּעציעלע בעשלוסען פֿון גאַנצען מיניסטערען-ראַט, אויב די רעגירונג וועט בעטראַכטען דעם אַוואַנס אַלס אַ נויטווענדיגקייט פֿאַר דער מלוכה.

מוסאָליני אַ בורר צווישען די סאָוויעטען און רומעניען.

רוים, 7 (ספּ. טעל.) פֿון בוקאַרעשט מעלדעט מען, אַז מוסאָליני האָט געמאָלדען דעם פּרעמיער אַווערעסקו די גרייטקייט צו פֿערמיטלען אין די אונטערהאַנדלונגען צווישען רומעניען און די סאָוויעטען מכוח רעגולירען דעם סכסוך וועגען בעסאַראַביען און מכוח אַ גאַראַנטיע-אָפּמאַך.

וואַהרשיינליך וועט אין הערבסט נאָך פֿאָרקומען אין רוים אַ קאָנפֿערענץ צווישען טשיטשערינען און אַווערעסקו'ן, אויף וועלכער די דאָזיגע ענינים וועלען ערלעדיגט ווערען.

הנחה פֿאַר קאָמיסיאָנערען און פֿערמיטלער.

אַ נייער צירקוליאַר פֿון פֿינאַנץ-מיניסטעריום.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש) נאָך לאַנגע אינטערווענצען און שתדלנות האָט דאָס פֿינאַנץ-מיניסטעריום אַרויסגעגעבען אַ צירקולאַר לויט וועלכען, ביים בעשטייערן די קאָמיסיאָנערען און פֿערמיטלער, וועלען גענומען ווערען אין אכט אַלס בעווייז, אַז זיי זענען ווירקליך קאָמיסיאָנערען. די ביכער פֿון די, וואָס האָבען זיי אָבגעגעבען סחורה אויף קאָמיסיאָן.

דערווייל איז דער צירקולאַר חל אויף דעם אומזאַץ-שטייער פֿאַר דער צווייטער העלפֿט פֿון 1925, אָבער, ווי מיר ווערען געוואָהר, וועט ער, וואַהרשיינליך פֿערברייטערט ווערען אויך אויף דעם שטייער פֿאַר דער ערשטער העלפֿט 1926.

25,000 פֿונט פֿאַר'ן קרן-היסוד.

לאָנדאָן, 7 (טעלעגראַפֿיש דורך י.ט.א.). בעת דעם גרויסאַרטיגען באַנקעט וועלכען די ענגלישע ציוניסטישע פֿעדעראַציע האָט אַרויסגעגעבען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איבערגעבען דעם לאָרד אַלענביי אַ זילבערנע שאַכטעל, האָט דער בעקאַנטער יודישער פֿילאַנטראָפּ בערנאַרד באַראָן איבערגעגעבען אין רשות פֿון דער ענגלישער ציוניסטישער פֿעדעראַציע אַ טשעק אויף 25 טויזענד פֿונט פֿאַר'ן קרן-היסוד.

טשיטשערין קומט נישט קיין פּוילען.

די רוסישע טעלעגראַפֿען - אַגענטור „טאַסס" האָט פֿינאַנדערגעשיקט פֿאָלגענדען קאָמוניקאַט:

די אינפֿאָרמאַציעס פֿון אייניגע צייטונגען, וואָס האָבען זיך פֿעררופֿען אויף „טאַסס" וועגען אַ געפּלאַנטער רייזע פֿון פֿאָלקס- קאָמיסאַר פֿאַר אויסערן-ענינים ה' טשיטשערין קיין וואַרשאַ, פּאַריז און רוים, ענטשפּרעכט נישט דער ווירקליכקייט.

זיך דערטרונקען דער קאַבאַרעט-זינגער ראַטאַלד.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש). היינט פֿאַרטאָג האָט זיך דער בעקאַנטער קאַבאַרעט - זינגער סטאַניסלאַוו ראַטאַלד אומגעקעהרט פֿון קאַבאַרעט „מאַקסים" אין אַ נישט-ניכטערען צושטאַנד און איז זיך אַראָב צו דער ווייסעל באָדען.

בעקומענדיג אַ קורטש, האָט ער זיך באַלד פֿערטיפֿט אין וואַסער און איז אַראָב צום אָבגרונד

ראַטאַלד איז זיך נעגאַנגען באָדען מיט זיינעם אַ בעקאַנטען, וועלכער איז באַלד נאָכ'ן פֿאַרפֿאַל פֿערשוואונדען געוואָרען.

הערבערט סעמיועל בעשאָנקען מיט אַן'אָרדען.

לאָנדאָן, 7 (טעלעגראַפֿיש דורך י.ט.א.) עס איז פֿערעפֿענטליכט געוואָרען די רשימה פֿון די אויסגעצייכענטע אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן געבורטס-טאָג פֿון ענגלישען קעניג.

אויף דער ליסטע געפֿינט זיך אויך דער נאָמען פֿון סער הערבערט סעמיועל, וועלכער איז בעשאָנקען געוואָרען מיט'ן גרויסען קרייץ פֿון אָרדען פֿאַר עפֿענטליכע דינסטען.

אַנדערע אויסצייכנונגען האָבען בעקומען: סער זשילבערט קלייטאָן, געוועזענער גענעראַל-סעקרעטאַר פֿון דער א"י רעגירונג, קאָלאָנעל יעקב וואָלפֿקאָהען און נאָך 3 יודען.

אַ בחורים-שטייער.

אַטען, 7 (ספּ. טעל.) די גריכישע רעגירונג האָט איינגעפֿיהרט אַ זעהר הויכען שטייער פֿאַר בחורים. נישט חתונה-געהאַטע פֿון 24 ביז 40 יאָהר וועלען צאָהלען יעהרליך 3000 דראַכמעס. קאַוואַלערען איבער 40 יאָהר וועלען צאָהלען נור 1000 דראַכמעס יעהרליך.

שטיצט די יודישע חלוצים אין ארץ-ישראל

קויפֿט דעם קרן-קימת-אָבצייכנונג!

636

אַפּאַשיסטיש-אַנטיסעמיטישע פערשווערונג איז ענטדעקט געוואָרען אין ליטע.

קאָוונע, 7 (יט"א) די פּאָליציי איז געקומען אויף די שפּורען פון אַ פאַשיסטיש-אַנטיסעמיטישער פערשווערונג. די פערשווערונג איז געווען געווענדעט געגען דעם נייעם דעמאָקראַטישען רעזשים, וועלכער איז געקומען צו דער מאַכט אין רעזולטאַט פון די לעצטע וואַהלען. די פערשווערער זענען געשטאַנען אין ענגען קאָנטאַקט מיט די רעאַקציאָנערע פּאַרטייען. עס זענען געפּלאַנט געוואָרען אַטענטאַטען געגען די פּראָגרעסיווע פיהרער פון לאַנד. די פּאָליציי האָט דורכגעפיהרט אַ סך אַרעסטען. אַ טייל פון די פיהרער פון דער פערשווערונג איז געלונגען צו ענטלויפען קיין אויסלאַנד.

ווירטשאַפט אויף אונזערע באַהנען

בעריכט פון דער העכסטער מלוכה-קאָנטראָל.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) הײַנט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע ביים סיים.

ס'איז אויסגעהערט געוואָרען דער בעריכט פון דער העכסטער מלוכה-קאָנטראָל, וועגען דער ווירטשאַפט אויף די באַהנען.

אָנגענומען זענען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס: 1) גרינדליך רעאָרגאַניזירען די ווירטשאַפט אויף די באַהנען און פעראייניהייטליכען די באַהן-בוכהאַלטעריע אין אַלע פּוילישע דירעקציעס; פאָדערען אַ ג'ערקלערונג פון דער רעגירונג וועגען די פערקויפטע 864 פראַכט וואַגאָנעס צו אַ בעלגישער געזעלשאַפט, פון וואָס די מלוכה האָט געהאַט עטליכע הונדערט מיליאָן זלאָטעס היזק; 3) רעווידירען דעם אָפּמאַך מיט דעם ביוראָ „אָרביס", ווייל די מלוכה האָט גרויסע פערלוסטען צוליב דעם, וואָס „אָרביס" האַלט זיך נישט שטרענג ביי דעם אָפּמאַך; 4) צוציהען די ראַדאָמער און ווילנער באַהן-דירעקציעס צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַ רייהע מיסברויכען, און די שולדיגע בעאַמטע פון די דאָזיגע דירעקציעס געהעריג צו בעשטראָפען.

וועלכע פונקטען פון דער קאָנסטיטוציע-ענדערונג וועלען איצט אָנגענומען ווערען.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) ווי מ'גיט איבער האָט דער הויפּט-רעפערענט פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע דעפּ. כאַמיִנסקי (כאדע) דערקלעהרט, אַז דער איצטיגער סיים וועט אָננעהמען די דרינגענדסטע פונקטען פון געזעץ-פּראָיעקט וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע, ד. ה. נאָר אַזעלכע, אין וועלכע די רעגירונג נויטיגט זיך שוין פאַר איהר פּראָדוקטיווער אַרבייט.

די איבעריגע פונקטען וועלען אָנגענומען ווערען דורכ'ן קומענדיגען סיים.

דער זעלבסטפערוואַלטונג-געזעץ ווערט אָנגענומען אויף דער שנעל.

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) הײַנט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער אַדמיניסטראַטיווער סיים-קאָמיסיע. דעפּ. אינזלער (יודישע-קאָלאָ) האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז אַלע בעשלוסען, וועלכע זענען ביז איצט אָנגענומען געוואָרען אין דער קאָמיסיע וועגען די זעלבסטפערוואַלטונגען זאָלען אַנולירט ווערען.

ער מאָטיווירט עס דערמיט וואָס דער סיים-מאַרשאַלעק ראַטאַי, האָט דערקלעהרט, אַז בעת עס קומען פאַר פּלענאַר-זיצונגען פון סיים, טאָרען גלייכצייטיג נישט פאָרקומען קיין זיצונגען פון די קאָמיסיעס, אויב עס זענען דאָ פּראָטעסטען פון דעפּוטאַטען.

אַזוי-ווי אַזעלכע פּראָטעסטען זענען איצט פאַרהאַן דאַרף מען אַלע ביז-איצטיגע בעשלוסען אַנולירען.

דעם דאָזיגען פאָרשלאַג שטיצט אונטער דער דעפּ. טהוגוט, וועלכער האַלט אַ גרעסערע רעדע, און זאָגט, אַז די אַלע דעבאַטען אין דער קאָמיסיע זענען אוננוצליך, ווייל עס ווערט דאָרט גאָרנישט מיושב דיג דורכגעטראַכט און אַלע בעשלוסען ווערען אָנגענומען אויף דער שנעל.

דער פאָרשלאַג פון דעפּ. אינזלער ווערט אָבער אָפּגעוואָרפען.

פאַר איהם האָבען געשטימט די סאָציאַליסטען, סלאַווישע מינדערהייטען און דעפּ. טהוגוט.

צוליב דעם, וואָס דער פאָרשלאַג ווערט אָפּגעוואָרפען, פערלאָזט דעפּ. טהוגוט אַלס פּראָטעסט, דעמאָנסטראַטיוו די זיצונג.

דער פאָרשטעהער פון דער רעגירונג דערקלעהרט, אַז דער מיניסטאָרען-ראָט האָט נאָך צו דעם זעלבסטפערוואַלטונגס-פּראָיעקט נישט אָנגענומען קיין שטעלונג, און וועט עס ערשט טון אין עטליכע טעג אַרום.

דעפּ. יאַרעמיטש (ווייסרוס) לעגט דעריבער פאַר אָפּצולעגען די זיצונג, ביז דעם ענטפער פון דער רעגירונג.

אויך דער פאָרשלאַג ווערט אָפּגעוואָרפען, און די קאָמיסיע נעהמט אָן 60 אַרטיקלען פונ'ם געזעץ-פּראָיעקט.

אַנפראַגע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

וועגען פערהאַלטענע א"י-עולים אין באַגדאַד.

לאָנדאָן, (י. ט. א.) דער אָבער-לייטנאַנט קענוואָרטי האָט אין ענגלישען אונטערען-הויז (פּאַרלאַמענט) געשטעלט דעם מיניסטער פאַר קאָלאָניעס פאָלגענדע פראַגע: איז דעם מיניסטער בעקאַנט, דאָס לערך 140 יודישע פאַמיליעס פון איראַק און קורדיסטאַן זענען אויפן וועג קיין ארץ-ישראל, וואו זיי ווילען זיך בעזעצען, פערהאַלטען געוואָרען אין באַגדאַד נישט קוקענדיג דערויף, וואָס זיי האָבען גענוג מיטלען אין האָבען ליקווידירט א, זייערע פריהערדיגע וואוינונגס-ערטער אַלע זייערע געשעפטען און נחלאות. דאָס פערהאַלטען די וואַנדערער אין וועג בעדייטעט פאַר זיי נישט בלויז אַ פערלוסט פון צייט און אַ ענטמוטיגונג, נאָר איז אויך פערבונדען מיט גרויסע בחנם'דיגע אויסגאַבען. וואָס זענען די סבות צוליב וועלכע די וואַנדערער זענען פערהאַלטען געוואָרען? צי האָט דער מיניסטער בדעה אַרויסצוגעבען אַ פעראָרדנונג מען זאָל די דערמאָנטע פאַמיליען תיכף ווי מעגליך געבען סערטיפיקאַטען אויף אָבפאָהרען קיין ארץ-ישראל?

דער מיניסטער האָט פערשפּראָכען געבען אַ ענטפער אויף איינער פון די נאָהענסטע זיצונגען פון פּאַרלאַמענט.

איניציאַטאָר פון זשיטאָמירער פּאָגראָם — עדות אויפ'ן שוואַרצבאַרד-פּראָצעס.

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.) אין טיגעל, הינטער בערלין, וואוינט איצט דער בעקאַנטער פּאָגראָמטשיק פּאָליענקא, וועלכער האָט אין יאָהר 1919 אָרגאַניזירט דעם פּאָגראָם אין זשיטאָמיר, פון וועלכען עס זענען אומגעקומען 400 יודען. דער דאָזיגער פּאָליענקאָ ווערט צוגעצויגען אַלס עדות אין שוואַרצבאַרד-פּראָצעס.

עס איז ענדגילטיג בעוואוסט געוואָרען, אַז מיליראַן וועט נישט אַרויסטרעטען אויפ'ן פּראָצעס אַלס ציוויל-מאָהנער מצד די אוקראַינער געגען שוואַרצבאַרד'ן. ווי מען שמועסט האָט ער זיך אָפּגעזאָגט אונטער'ן דרוק פון דער געזעלשאַפטליכער מיינונג נאָכדעם, ווי ער האָט זיך איבערצייגט, אַז ער וועט געגען שוואַרצבאַרד'ן גאָרנישט קענען אויסשפּילען.

געזעץ לטובת נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין רומעניען — אויסער יודען.

בוקאַרעשט, 7 (ספּ. טעל.) דער רומענישער גלויבענס-מיניסטער גאַלזיטש גרייט צו פאַר דער הערבסט-סעסיע פונ'ם פּאַרלאַמענט אַ געזעץ-פּראָיעקט צו רעגולירען די פראַגע פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. דער געזעץ וועט ענדליך קלאָר מאַכען די לאַגע פון נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין רומעניען און וועט אַ סוף מאַכען צו אַלע מיספערשטענדנישען, וואָס זענען ביז איצט פאָרגעקומען. די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען וועלען אַליין אַנטיילנעהמען אין דער אויסאַרבייטונג פון געזעץ-פּראָיעקט.

די יודען אָבער, וועלכע די רעגירונג בעטראַכט נישט אַלס אַ נאַציאָנאַלע מינדערהייט, וועלען צו דער קאָנפערענץ נישט איינגעלאַדען ווערען.

וועגען גראַבסקי'ס טראַנזאַקציעס...

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש) הײַנט פאַרמיטאָג האָט זיך צונויפגענומען אויף אַ זיצונג די סיים-קאָמיסיע, וועלכע דאַרף אויספאָרשען די טראַנזאַקציעס מיט'ן שוועבעלך-מאָנאָפּאָל און די ראָל פון עקס-פּרעמיער גראַבסקי, אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאָרשלאַגען וועגען איבערגעבען וואָל. גראַבסקי'ן צו אַ מלוכה-טריבונאַל.

אַלס פּרעזעס פון דער קאָמיסיע איז אויסגעקליבען געוואָרען דער געוו. מיניסטער דעפּ. מיכאַלסקי, אַלס סעקרעטאַר דעפּ. ראָזמאַרין, אַלס רעפערענט — דעפּ. וויזשיקאָווסקי. חוץ דעם איז אַלס ראַטגעבער צוגעצויגען געוואָרען דער געוועזענער פינאַנץ-מיניסטער דעפּ. בירקאַ.

די אויספאָרשונגס-קאָמיסיע וועט אויסהערען אַ גאַנצע רייהע עדות, ווי אויך דעם געוו. פּרעמיער גראַבסקי.

די פראַגע וועגען נאַטוראַליזאַציע פון פרעמדע אין ענגלאַנד.

לאָנדאָן, (י. ט. א.) דער דעפּוטאַט הוריסאָן האָט אין פּאַרלאַמענט אָנגעפרעגט דעם אונטערשטאַאַטס-סעקרעטאַר פאַר אינערליכע ענינים, צי ער האָט סטאַטיסטישע ידיעות וועגען דער צאָהל פרעמדע. וואָס זענען אַריינגעלאָזט געוואָרען אין לאַנד אין דער ערשטער העלפט פון לויפענדען יאָהר, די צאָהל פון די פרעמדע, וואָס האָבען אין משך פון דער זעלבער צייט פערלאָזט ענגלאַנד, ווי אויך די צאָהל פרעמדע, וואָס האָבען זיך אין משך פון דער דערמאָנטער צייט נאַטוראַליזירט אין ענגלאַנד.

סער וויליאם דזשאָנסאָן היקס האָט דערויף געענטפערט, אַז די צאָהל פרעמדע, וואָס זענען אָנגעקומען אין לאַנד דאָס יאָהר אין משך פון די ערשטע 3 חדשים, ביז'ן 31-טען מערץ האָט בעטראָפען 57,856 און די צאָהל פון די, וואָס האָבען פערלאָזט דאָס לאַנד האָט בעטראָפען 55 712. די סטאַטיסטיק פון דער בעוועגונג פון פרעמדע אין משך פון לעצטען האַלבען יאָהר איז נאָך נישט צונויפגעשטעלט געוואָרען און וועט אָבער אינגיכען פערעפענטליכט ווערען. וואָס שייך די לעצטע פראַגע, האָט דער מיניסטער געענטפערט, אַז אויף נאַטוראַליזירען זיך אין ענגלאַנד מוז מען פריהער וואוינען אין לאַנד מינדעסטענס 5 יאָהר אונטערען בעדינג, אַז דאָס לעצטע יאָהר האָט דער נאַטוראַליזאַציאָנס-קאַנדידאַט זיך אויפגעהאַלטען אין דעם פעראייניגטען קעניגרייך.

לינאָטיפּען פאַר דער אַרבייטער צייטונג אין ארץ-ישראל.

ניו-יאָרק, (י. ט. א.) דאָ האָט זיך געגרינדעט אַ קאָמיטעט פון שריפט-זעצער, מיטגלידער פון פעראיין פון יודישע שריפט-זעצער, וועלכער האָט זיך געשטעלט אַלס זיין אויפגאַבע צו שאַפען, צוויי לינאָטיפּ-מאַשינען פאַר דער טעגליכער אַרבייטער-צייטונג („דבר") אין ארץ-ישראל.

פּראָפ. קעמערער מאַכט חזיוטען.

דער פּראָפעסאָר קעמערער איז הײַנט געווען מיט אַ בעזוך ביים אויסערן-מיניסטער, און ביים האַנדעלס-מיניסטער.

בלויז אַ פערטעל פון די נייע אימיגראַנטען, וועלען אונטערזוכט ווערען אויף עליס איילאַנד.

וואַשינגטאָן, (י.ט.א.) לויט אַן ערקלערונג פון דיאַמ.ה.צ.ע בעאַמטע וועלען בלויז איין פערטעל פון דער אַלגעמיינער צאָהל אימיגראַנטען, וואָס זענען אַריינגעקומען אויף דער קוואָטע קיין אַמעריקאַ עקזאַמענירט-ווערען אויף עליס איילאַנד.

הונדערט פיער און זעכציג טויזענד אימיגראַנטען פון אייראָפּאַ, וואָס מאַכען אויס דריי פערטעל פון דער אַלגעמיינער יעהרליכער אימיגראַציאָנס-קוואָטע, וועלען נישט עקזאַמענירט ווערען אויף עליס איילאַנד צוליב דעם נייעם סיסטעם.

אימיגראַציאָנס-עקספּערטען און אַמעריקאַנער דאָקטוירים זענען שוין אַרויסגעשיקט געוואָרען אין פערשידענע פּאָרטשטעט אין אייראָפּאַ.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
Zgierska 38, tel. 34-72
ספּעצ. פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונט.
פון 12 ביז 1 מיטאָג אין דער לעטשניצע אויף נייערם מארק, פּעטריקאָווער 294.

קלעפּסידרעם
ווערען אין פערלויף
פון איין שעה
אויסגעפערטיגט און אויס געקלעפּט אין אַלע גאַסען
דרוקעריי פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
פּעטריקאָווער 21

שייטלען
פון פּרימאַ האָאַר, פּערש.
קאַמיענאַ 5, 2-טן הויף
ביי בצלאל פּאַרושעצקי.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען.
9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27 81
ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.
ספּרעכשטונדען פון 12-2 און פון 5-7.
175

Dr med. Braun
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר אויספאַל).
23 פּאָלודניאָווא 23
— — טעלעפאָן 26 40.
נעמט אָן פון 8-12 און פון 5-8 אָוונט.

Dr. med.
EYCHNER JAKOB
Aleja 1go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6-7 און אין. זונטאָג פון 3-4 נ"מ.

אַכטונג,
וויכטיג פאַר איין-הענדלער!
צו פערקויפען שפּהן גראָב איין (הורט און דעטייל) צו ביליגע פרייזען. צו ערפראַגען מסכאַרניאַ 39 (אין וויינהאַנדעל), ביי אורבאַך.

וויכטיג פאַר פריזער-אַנשטאַלטען!
כ'מאַך בעקאַנט, אַז אין מיין פּערפומעריע-געשעפט איז צו בעקומען קעלניש און בלומען-וואַסער נור פאַר 5 זל. א ליטער, הערשעטאַל-3.50 זל. ווי אויך אַלע קאָסמעטישע אַרטיקלען פאַר פריזירס.
מיט אַכטונג 169
י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.

פראפ. קעמערער

וועט ער גענינען מעהר פערשטענדניש פאר יאנג'ן?

כמעט גאנץ איירָאפּאַ לעבט איצט איבער אַ שווערע וואַלוטאַ-קרענק. די לעצטע טעג איז שטאַרק געפאַלען דער פראַנק און עס קעמפט אויך וועגען דער סטאַביליזאַציע דער איטאַליענישער ליר. להיפוך האָט זיך לעצטענס געהויבען דער קורס פון זלאָטי און פון רומענישען לעי. אָבער די דאָזיגע העכערונג איז אַ צו שנעלע, זי האָט אַרויסגערופען אַ מורא, אַז עס וועט צוליב דעם אומעגליך ווערען צו עקספּאָרטירען פון לאַנד. דער איינציגער אויסוועג איז נישט קיין העכערונג און נישט קיין פאַלען, נאָר אַ סטאַביליזאַציע. צו דער סטאַביליזאַציע דאַרף מען אָבער האָבען די גלייכגעוויכט פון ביודזשעט און פון דער מלוכה-מאַשין.

אין אַזאַ מאָמענט איז געקומען קיין פוילען פראָפ. קעמערער צוזאַמען מיט 5 עקספּערטען. די מיסיע פון פראָפ. קעמערער וועט פערברענגען אין פוילען 3 חדשים און וועט אַדורכפיהרען אַ גרינדליכען שטודיום איבער'ן ווירטשאַפטליכען לעבען אין פוילען. די פוילישע רעגירונג האָט אויך איינגעלאַדען דעם פראָפ. קושיזשאַנאָווסקי, וועלכער וועט אויך זיין אַ מיטאַרבייטער און אינפאָרמאַטאָר פון פראָפ. קעמערער.

די מיסיע פון פראָפ. קעמערער, וועלכע בעשטעהט פון אַזוי פיל פאַכלייט וועט אויסאַרבייטען אַ סאַנאַציע פּלאַן און איהם איבערגעבען דער פוילישער רעגירונג. די רעגירונג זאָגט צו, אַז זי וועט זיך מעהר רעכענען מיט די עצות פון פראָפ. קעמערער ווי גראַבסקי מיט די עצות פון הילטאָן יאָנג. גראַבסקי האָט, ווי בעקאַנט, זיך לחלוטין נישט נישט גערעכענט מיט די אָנווייזונגען פון הילטאָן יאָנג'ן. ער האָט נישט רעדוצירט דעם ביודזשעט, נישט סטאַביליזירט צוערשט די מאַרק, נאָר ער האָט איינגעפיהרט אַ הויך ווערטיגען זלאָטי, און האָט מיט זיין ווירטשאַפטליכער און פינאַנציעלער פּאָליטיק געבראַכט דאָס לאַנד צו אַ מורא'דיגען קריזיס, צו אַ שטילשטאַנד אין אינדוסטרי און האַנדעל, אַרבייטסלאָזיגקייט א. א. וו.

אַזאַ בעציהונג צו אַ הויך-אויטאָריטעטען אויסלענדישען פינאַנסיסט האָט געקאָנט אָבהאַלטען יעדען פאַכמאַן צו קומען קיין פוילען. פראָפ. קעמערער איז אָבער דאָך געקומען און איז צוגעטראָטען צו דער אַרבייט. ביי אַ געהעריגער פערשטענדניש צו די ערפאַהרונגען פון דעם אויסלענדישען אויטאָריטעט איז דאָך מעגליך, אַז עס זאָל אַריינגעבראַכט ווערען אַ געוויסע סאַנאַציע אין אַגדערע ווירטשאַפטליכע פערהעלטעגישען.

א. ל.

אָפּגעוואָרפען א ביל וועגען אריינלאָזען 35,000 קרובים.

וואַשינגטאָן. (י.ט.א.) דער אַמעריקאַנער קאָנגרעס האָט אָפּגעוואָרפען דעם ביל פון יודישען קאָנגרעסמאַן פערלמאַן, אַריינצולאָזען אין אַמעריקאַ אויסער דער קוואָטע 35 טויזענדן קרובים פון דעקלאַראַנטען. דער ביל האָט פאָרגעזעהן, אַז פרויען און מינדעריעהריגע קינדער פון דעקלאַראַנטען, וועלכע האָבען שוין אַרויסגענומען די ערשטע פּאַפּירען זאָלען אַריינגעלאָזט ווערען אין לאַנד אויסער דער פערפליכטענדער קוואָטע.

ווי מען רעכענט, וועט אָפּגעהאַלטען ווערען אַ ספּעציעלע זיצונג פון קאָנגרעס, מיט'ן צוועק צו בעטראַכטען אַנדערע מיטלען, ווי אַזוי אַ סוף צו מאַכען צו דער טראַגעדיע פון די צושיידענע פאַמיליען-מיטגלידער.

די „הבימה“ אין פאריז.

די ליטעראַריש-קינסטלערישע משפחה פון דער וועלט-הויפּטשטאָדט וועגען דעם מאָסקווער העבּרעאישען טעאַטער.

(פון אונזער פאַריזער קאָרעספּאָנדענט).

דעם 28. יוני האָט „הבימה“ געגעבען אין פּאַריז די ערשטע פאָרשטעלונג, מ האָט געשפּילט דעם „דיבוק“ ספּעציעל פאַר די פאָרשטעהער פון דער פרעסע, פון דער אַרטיסטיש-ליטעראַרישער וועלט און פון דער פראַנצויזישער און יודישער געזעלשאַפט. דער זאַל פון טעאַטער „דע לאַ מאַדעלען“ איז געווען איבערפולט. פיל פון די דערמאָהנטע פאָרשטעהער, אַפילו אַזעלכע, וואָס שטעהען זעהר נאָהנט צום טעאַטער, האָבען נישט בעקומען קיין בילעטען צו דער דאָזיגער פאָרשטעלונג. אַ חוץ די פאָרשטעהער פון דער אָרטיגער יודישער פרעסע, זענען אויך געווען פערטרעטער פון דער פראַנצויזישער פרעסע, „פּטי פּאַריזיען“, „לע טאַן“, „קאָטידיען“, „פּאַרי סואַר“ און אַנדערע.

צווישען דעם פּובליקום, וואָס איז געזעסען אין די ערשטע רייהען האָבען מיר געזעהען בעריהמטע פּערזענליכקייטען; דער בעקאַנטער אַדוואָקאַט. פערטיידיגער פון שוואַרצבאַרד'ן טאָרעס און די פּאַטריאַרכאַלע פיגור פון וולאַדימיר טיאָמקין. די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט האָט אויף זיך געצויגען דער אַמבאַסאַדאָר ראַקאָווסקי, וועלכער איז געזעסען אין דער ערשטער רייה.

פון די געזעלשאַפטליכע טוער איז געווען ל. בראַמסאָן, אַדוואָקאַט סליאָזבערג און פיל אַנדערע. אַ ביסעל ווייטער זעהען מיר דאָס כאַראַקטעריסטישע געזיכט פון אונזער פּאָעט שלום אַש, וועלכער איז איינגאַנצען פערשוואונדען דורך דער אַקציע אויף דער ביהנע. פון די קינסטלער זעהען מיר דעם בעקאַנטען סקולפּטאָר אַראָנסאָן ; און אונזער לאָדזער אַרטור שיק'ן און נאָך פיל אַנדערע. צווישען די טעאַטראַלע קריטיקער האָט אויף זיך געצויגען די אויפמערקזאַמקייט דער בעקאַנטער טעאַטער קענער פירשט סערגיי וואָלקאָנסקי.

ס'זעהט אויס, אַז דאָס, וואָס די „הבימה“ איז אויפגעטרעטען דאָס ערשטע מאָל אין אַ וועלט-הויפּט-שטאָט, פאַר דעם בעסטען פראַנצויזישען טעאַטראַל-קינסטלערישען אינטעליגענטען פּובליקום, צו וועמענס מיינונג עס הערט זיך צו די גאַנצע וועלט — דאָס קען און האָט געווירקט אויף דעם טעמפּאָ פון שפּילען פון דער „הבימה“-אַרטיסטען. עס האָט זיך געפיהלט אַ געוויסע נערוועזישקייט ביי די אַרטיסטען. נאָר די דאָזיגע נערוועזישקייט איז געווען אַן'אַלגעמיינע און דער אַנסאַמבל האָט נאָך מעהר מיטגעריסען מיט זיין וואונדערבאַרען און זאַפטיגען שפּילען.

די „הבימה“ איז האַרציג און וואַרים אויפגענומען געוואָרען; די אַפּלאָדיסמענטען זענען אויסגעבראָכען אַלס אָפּטער און צום סוף פון דער פאָרשטעלונג זענען זיי פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַן'אָוואַציע. נאָכ'ן לעצטען אַקט האָט דער פאָרהאַנג נישט אויפגעהערט זיך אויפצוהויבען צוליב די עקשנות'דיגע פאָדערונגען פון דעם פּובליקום, וואָס האָט זיך פערזאַמעלט ביי דער ראַמפּע.

דאָס פּובליקום איז זיך נאָך אַ לאַנגער צייט נישט פונאַנדערגעגאַנגען, פיהרענדיג צווישען זיך לעבהאַפטע שמועסען וועגען „הבימה“ אין פאָיע און ביים אַרויסגאַנג פון טעאַטער.

אָט האָט אַ פראַנצויז, אַ טעאַטער-קריטיקער פערזאַמעלט אַרום זיך אַ קרייזעל און ושעסטיקולירענדיג האָט ער בעגייסטערט גערעדט: „איך האָב גאָרנישט פערשטאַנען, אַפילו נישט איין וואָרט, נאָר כ'האָב געפיהלט, אַז דאָס איז עפּעס וואונדערבאַרעס: דאָס זינגען, טאַנצען, דער ריטם און דערהויבענער טראַגיזם“... די ווייטער פון פראַנצויזען פערהילכט געוואָרען דורך אַנדערע שטימען. אָט האָט זיך אַ צווייטער פראַנצויזישער טעאַטער-קריטיקער אָפּגעשטעלט אויף די טרעפּען און אַ קינדערישע בעגייסטערונג האָט ער אויסגערופען צו זיינע קאָלעגען: „האָט איהר בעמערקט, וואָס פאַר אַ צוזאַמענשפּיל? דער מינדעסטער סטאַטיסט פון דער דאָזיגער טרופּע איז מעהר, ווי אַן'אויסגעצייכענטער אַקטיאָר (דאָס זעלבע האָט דערנאָך געשריבען דער רעצענזענט פון „פּאַרי סואַר“). דאָס קאָן מען נישט פערגעסען, אָט דאָס פלאַמענדיגע פייער פון דראַמאַטישער בעגייסטערונג, וועלכע איז גלייכצייטיג אי מיסטיש, אי רעאַל!“

אין קאַפע „לאַ ראָטאָנד“ אויף מאָנפּאַרנאַס, וואו עס קומט זיך צונויף די ליטעראַריש-קינסטלערישע געזעלשאַפט פון אַלע נאַציאָנאַליטעטען (לעצטענס איז דאָס קאַפע געוואָרען אויך דער זאַמעל-פונקט פון דער יודישער אינטעליגענץ), זענען זיך נאָך דער פאָרשטעלונג צונויפגעקומען פיל קינסטלער, ליטעראַטען און געזעלשאַפטליכע טוער. דאָס געשפּרעך האָט זיך געדרעהט כמעט אויסשליסליך אַרום „דיבוק“. אַלע זענען געווען איינפערשטאַנדען, אַז דאָס שפּילען איז וואונדערבאַר און לאָזט איבער אַ נישט-פערגעסליכען איינדרוק.

י. כ-ן.

דיכטער מנחם אָבגעפאָהרען אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

ניו-יאָרק. (י. ט. א.) דער בעקאַנטער יודישער דיכטער און זשורנאַליסט מנחם איז אָבגעפאָהרען קיין רוסלאַנד, וואו ער וועט פערברענגען 4 חדשים.

7000 יודישע פערמעס אין אַמעריקאַ.

ניו-יאָרק. (י. ט. א.) לויט'ן לעצטען בעריכט פון דער יודישער קאָלאָניסטען-שול זענען אין אַמעריקאַ איצט פערהאַן זיבען און אַ האַלב טויזענד יודישע פערמעס, וועלכע פערמאָגען אַ מיליאָן אַקער-לאַנד, וואָס איז ווערט אין געלד אַרום הונדערט מיליאָן דאָלאַר.

קעניג פייזול אין ירושלים;

ירושלים. (יט"אַ). דער קעניג פייזול פון איראַק האָט פערלאָזען דעם 30-טען יוני באַגדאַד און אָבגעפאָהרען נאָך איירָאפּאַ, וואו ער וויל פערברענגען דעם זומער, כדי צו דערהאָלען זיך נאָך זיין לעצטער קראַנקהייט. אויף דעם וועג נאָך איירָאפּאַ וועט קעניג פייזול פערברענגען איין טאָג אין אמאַן, דער הויפּטשטאָדט פון עבר-הירדן, וואו ער וועט זיך צוזאַמענטרעפען מיט זיין ברודער אַבדולאַ. דערנאָך וועט קעניג פייזול קומען קיין ירושלים, וואו ער וועט וואוינען אין רעגירונגס-פּאַלאַץ אַלס גאַסט פון נציב-העליון, לאָרד פּלומער. פון ירושלים פאָהרט אָב דער קעניג פייזול נאָך דרום-פראַנקרייך אויף קוראַציע-צוועקען.

נחום סאָקאָלאָוו בעזוכט ארץ-ישראל.

ירושלים, (י.ט.א.) ווי די י.ט.א. ווערט געוואויר, וועט דער פּרעזידענט פון ציוניסטישען וועלט-עקזעקוטיוו, נחום סאָקאָלאָוו קומען קיין ארץ-ישראל באַלד נאָכ'ן פערענדיגען די קרן-היסוד-קאַמפּאַניע אין דרום-אַפריקאַ. זיין אָנקומען קיין ארץ-ישראל ווערט ערוואַרט סוף הייגטיגען חודש יולי.

דער פשוט'ער, ליבער יודישער מענש.

די סתירה פון מענש און דיכטער אין שוואַרצבאַרד'ן.

אין אַן'אַרטיקעל א. ג. „נישט געשטילטער צאָרן“ שרייבט אין ניו-יאָרקער „מאָרגען זשורנאַל“ ד"ר א. מוקדוני, וועגען שלום שוואַרצבאַרד אַלס דיכטער פאָלגענדעס:

עס ליגט פאַר מיר אַן'אָרים און קליין ביכעל לידער פון שלום שוואַרצבאַרד.

איך בלעטער דאָס ביכעל, לייען די לידער און איך זאָג צו מיר:

אַ דאַנק גאָט, וואָס ער איז נישט קיין דיכטער.

ער איז בלויז אַ ליבער, אַ האַרציגער יודישער פאָלקס-מענש, וואָס וויל ליבען די וועלט און מענשען, וויל זיי פערשטעהן, וויל זיי פאַלען אויפ'ן האַלז און בעטען רחמים ביי זיי פאַר זיי אַליין.

איך קאָן אַ יודישען קינסטלער, אַ יונגען, אַשטאַרקען און אַ ברויזענדיגען, וועלכער האָט די שוידערליכע אוקראַינער פּאָגראָמען איבערגעלעבט און זיין פאָטער א דערשאָסענעם און אַ צושטאָכענעם געזעהען, האָט ער פייערדיגע פאָלקס-בילדער פון די פּאָגראָמען געמאָלט.

און יעדעס בילד איז אַ שטיק זודיגע נקמה פאַר דאָס פערגאָסענע אומשולדיגע יודישע בלוט.

ער האָט זיך נוקם געווען אָן די מערדער.

ער האָט זיי ווי וואַלד-חיות געמאָלט, ער האָט דעם קין-צייכען אויף זייערע שטערענס אויסגעקריצט, ער האָט זיי פערשאָלטען, פערשאָלטען אויף דור-דורות, אויף אייביג.

געדענק איך אַ בילד זיינס:

ווילדע קאָזאַקען, צוקרימטע, צודרעהטע, וויסטע און פערחזיר'טע האָבען זיך אין אַ יודיש שטעדטעל אַריינגעריסען. דאָס שטעדטעל איז געווען אין פלאַמען, אין רויך, און אין די פלאַמען בושעווען פערשאָלטענע פון גאָט מענשען-חיות, יודישע הרוגים ליגען ליכטיגע, שטראַהלענדיגע. קדושים ליגען געשאָכטענע, און אויפ'ן דאַך פון דער ברענענדיגער שוהל שטעהט אַ מאַיעסטעטישער אַלטער יוד מיט אַ ספר-תורה אין זיינע אָרימס. הויך שטעהט ער, פייערליך אין פייער שטעהט ער, און אונטען שטעהען קאָזאַקען און קריצען מיט די צייהן, גרויסע צייהן, גרויס, ווי די בייטשען זייערע.

דאָס איז די נקמה פון אַ קינסטלער, אַזוי איז זיך נוקם אַ דיכטער.

צעהנדליגע אַזעלכע פּאָגראָם-בילדער האָט ער געמאָלט, בילדער פון גרויסע נקמה ...

און קיינמאָל האָט ער וועגען פּאָגראָמען נישט גערעדט, ער האָט זיין צאָרן מיט זיינע אָרימע ווערטער נישט געוואָלט פערשוועכען, מיט פאַרבען און מיט ליניען האָט זיין צאָרן אויסגעדריקט. נאָר איינמאָל, אין דער פרעמד, ווייט פון רוסלאַנד, האָבען מיר מיט פשוט'ע יודען שמחת-תורה אַביסעל משקה געטרונקען, דער יונגער קינסטלער האָט אַביסעל איבעריגענס געטרונקען און ער האָט זיך ווילד צושריען און קינדיש צעוויינט:

— מיין טאַטען אַ געשחטענעם האָב איך געזעהן, איך וועל גאַנץ אוקראַינע אונטערצינדען, איך וועל די שטעט און דערפער פון אוקראַינע מיט'ן פייער לאָזען ...

און אויף מאָרגען אַן'אויסגעניכטערטער איז ער געזעסען שטיל, און האָט זיינע בילדער געבלעטערט, קיין וואָרט נישט גערעדט. געקוקט אויף די בילדער זיינע און דער גרויסער צאָרן זיינער איז געשטילט געוואָרען ...

ער האָט זיך נוקם געווען.

נאַקעט, אָהן אַ ברעקעל בושה, האָט ער געמאָלען ווי פערחזיר'טע מענשען האָבען יודישע פרויען פערגוואַלטיגט, נאַקעט, אָהן אַ פונק מיטלייד צו די רוצחים, האָט ער זייערע שוידערליכע מערדערייען געשילדערט, נאַקעט אָהן רחמנות האָט ער זיין שווערע און גרויסע קללה אויפ'ן לייווענט געפּאַרבט.

דאָס איז די גרויסע נקמה פון אַ קינסטלער.

*

איך וואָלט די נאַאיווע, קינסטלעריש אומבעהאָלפענע לידער פון שלום שוואַרצבאַרד פאַר'ן געריכט, וואָס קלויבט זיך איהם צו משפּט'ן פאָרגעלייגט.

יעדעס פאָלק וואָלט זיך געוואונשען צו האָבען אַ סך אַזעלכע מערדער.

אַ הייליגע גוטסקייט, אַ פרומע בעשיידענקייט שטראָמט אַרויס פון שטאַמלענדיגע שורות.

רחמים צו אַלץ און צו אַלעמען פערמאָגט דאָס דאָזיגע יודישע האַרץ.

צער פאַר אַלעמען נאָגט שטיל און פרום אין דאָס דאָזיגע יודישע האַרץ.

נישטאָ קיין פונק פון כעס אין דעם גאַנצען ביכעל לידער, נישטאָ קיין רמז אויף רוגזה, עס איז נישטאָ קיין ברעקעל ביטערקייט און עס איז נישטאָ קיין וואונק אויף פאָזע.

אַ שטילער, טיף-פיהלענדיגער יודישער פאָלקס-מענש איז ער און מעהר נישט.

און איצט, לייענענדיג זיינע לידער, האָב איך דערשפירט אין איהם איינעם פון די שטילע העלדען, איינעם פון די יודישע העלדען, וואָס געהען אויף קדוש-השם מיט דער גרעסטער פשטות, מיט דער גרעסטער זעלבסטפערשטענדליכקייט.

איז ער מיר ליבער און טייערער געוואָרען.

אַ דאַנק גאָט, שלום שוואַרצבאַרד איז נישט קיין דיכטער.

ער איז אַ פשוט'ער יודישער מענש, אַ ליבער יודישער מענש.

און איך האָב דעם גרעסטען צוטרויען צו די פשוט'ע יודישע מענשען, איך גלויב, אַז זיי טוען אַלע מאָל זייער חוב ערליך און אויפריכטיג. איך בין אַלע מאָל זיכער אין זיי, אַז זיי טוען דאָס ריכטיגע.

Dr. med. R. STUPEL
12 Szkolna 12
הויט=און װענעריִשע קראַנקהייטען. 880
ליכטבעהאַנדלונגען (רענטגען און קוואַרץ)
נעמט אָן פון 8—10, 12—2 און פון 6—8 אָװ.

נײַער פאָלקסבלאַט
8. יולי 1926.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
8. יולי 1926.

8 דאָנערשטאָג כו תמוז תרפ"ו	יולי. זון־אויפגאַנג 4,10 זון־אונטערגאַנג 6,57 לענג פון טאָג 14,24

קהלה.

הײַנט אַן עקסטרע פערוואַל־טונגס־זיצונג. — טאַקסאַציע־קאָמיסיע.

הײַנט קומט־פאָר אויפ'ן פערלאַנג פון 4 פערוואַלטונגס־מיטגלידער אַן עקסטרע־זיצונג פון דער קהלה־פערוואַלטונג.

אויף דער טאָג־אָרדנונג געפינען זיך די פראַגען וועגען: אונצופרידענהייט פאַר'ן פרעזעס דעם. ד"ר ראָזענבלאַט, סובסי־דיעס, מתּים צו באַלמעסען און פער־שידענע פאָרשלאָגן.

* * *

( ) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זי־צונג פון דער הויפּט־טאַקסאַציע־קאָמיסיע ביי דער קהלה.

צווישען אַנדערן איז בעשלאָסען גע־וואָרען, אַז ספּעציעלע קאָנטראָלערען זאָלען אַרומגעהן איבער די וואוינונגען און געשעפטען פון די צאָלער, כדי פעסטצושטעלען זייער מאַטעריעלען צושטאַנד.

ווער עס העלפט צו

די אויסלייזונג פון דער ערד אין ארץ־ישראל דער פערשטאַרקט דאָס שאַפען פון אַ נאַציאָנאַלע יודישע ווירטשאַפט.

קויפט דעם הײַנטיגען **אפּצײַכנונג!**

אַרבייטסלאָזע און קראַנקע.

(—) אויף לאַגעווניצקאַ 4 געפינט זיך איינע פון די זעהר וויכטיגע אינסטי־טוציעס פון אונזער שטאָט — די „לעטש־ניצע" פאַר אַרבייטסלאָזע.

דאָרט נעהמען־אָן די בעסטע דאָק־טוירים פון לאָדז און ערטיילען הילף און מעדיצין די אָרימסטע פון די אָרימע.

לויט דער סטאַטיסטיק ווייזט זיך אַרויס, אַז אין משך פון 19. פעברואַר ביז'ן 1. יולי, ה. י., זענען אין דער „לעטשניצע" בעהאַנדעלט געוואָרען 1.675 קראַנקע. דערונטער: אויף אינער־ליכע קראַנקהייטען: 475; קינדער: 542; פרויען: 134; כירורגישע: 130; הויט: 160; אויערען: 104; אויגען: 86; אַנאַליזען: 44.

פון דער זעלבער צאָהל: מענער: 528; פרויען: 508; קינדער: 639. — צוזאַמען: קריסטען: 233; יודען: 1.442.

לויט די געגענדען טיילען זיך די קראַנקע איין: פון באַלוט און אַלט־שטאָט: 1.261; פון אַלטען מאַרק ביז אַנדזשעיאַ: 357; פון אַנדזשעיאַ און ווייטער: 53; אויסער דער שטאָט: 4.

גאולה תתנו לארץ!

לייזט אויס די יודישע ערד. געדענקט און פערגעסט נישט דעם „קרן קימת לישראל"

קויפט דעם הײַנטיגען **אפּצײַכנונג!**

אַקציע צו העכערען די שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע.

(ב) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער טעקס־טיל־אינדוסטריע, האָבען די פּראָפעסיאָ־נעלע פעראיינען אָנגעהויבען בעמיהונ־גען, אַז ס'זאָלען געהעכערט ווערען די אונטערשטיצונג פאַר אַרבייטסלאָזע, דרינ־גענדע און סטאַטוטמעסיגע.

נעכטען האָט די קרייז־קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען זיך גע־ווענדעט צו דער צענטראַל־קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין וואַר־שאַ צו אינטערווענירען ביי דער צענט־ראַל־מאַכט אין וואַרשאַ וועגען דעם ענין.

צום הײַנטיגען אפּצײַכנונגס־טאָג לטובת דעם „קרן קימת לישראל".

הײַנט קומט פאָר אין אונזער שטאָדט אַן אָפּצײַכנונגס־טאָג לטובת דעם „קרן קימת לישראל".

דער אָפּצײַכנונגס טאָג, אַזוי ווי יע־דעס יאָהר, האָט אַרויסגערופען אַ גרוי־סען אינטערעס צווישען דער לאָדזשער יודישער בעפעלקערונג. אין דער זאַמ־לונג בעטייליגען זיך די אָנגעזעהענסטע ציוניסטען אין אונזער שטאָדט און די מיטגלידער פון אַלע ציוניסטישע פּאַר־טייען און אָרגאַניזאַציעס.

יעדער יוד וועט פערשטעהן די וויכ־טיגקייט פון דעם הײַנטיגען אָפּצײַכנונגס־טאָג און נערן קויפען דעם אָפּצײַכנונג און דערמיט פערשטאַרקען די הכנסות פון „קרן קימת לישראל", וואָס נויטיגט זיך מעהר אין יעצטיגען מאָמענט צו פערגרעסערען דעם באָדען אין א"י.

פערלענגערטע פעראָרדנונגען.

וועגען געלד־ליכוע.

אין „דזיענניק אוסטאַוו" נומער 62 פון 1 יולי ה. י. איז פערעפענטליכט די פעראָרדנונג פון מלוכה־פרעזידענט, לויט וועלכער דאָס געזעץ וועגען געלד־ליכווע, וואָס איז געווען גילטיג ביז'ן 1 יולי 1926, — ווערט פערלענגערט אויף אַן אומבעשטימטער צייט.

דערביי איז פאַרהאַן די בעמערקונג, אַז דער פּראָצענט־פוס איז פערקלענערט געוואָרען פון 24 אויף 20 פּראָצ. יעהרליך.

פאַר'מלחמה'דיגע וועקסלען.

דאָס געזעץ וועגען פּראָטעסטירען און איינמאָהנען פאַר'מלחמה'דיגע וועקס־לען וואָס איז געווען גילטיג ביז'ן 1 יולי 1926, איז לויט דער פעראָר־דנונג פון מיניסטאָרען ראָט, וועלכע איז פערעפענטליכט אין „דז. אוסטאַוו" נומער 61 — פערלענגערט געוואָרען אויף אַן אומבעשטימטער צייט.

סכנה צו שליסען די פאַבריקען פון קינסטליך־זייד, וואַטע און יוטע.

פאַבריקאַנטען געגען פערקלענערן דעם צאָל־טאַריף אויף די דײַטשע אויסאַרבײַטונגען.

דעלעגאַציע פון פאַבריקאַנטען פאָהרט קיין וואַרשאַ.

(א) דער פעראיין פון פאַבריקאַנטען פון קינסטליכע זייד, יוטע און וואַטע האָבען דערהאַלטען אַ ידיעה, אַז די דײַטשע רעגירונג האָט זיך געווענדעט צום פּוילישען האַנדעלס־מיניסטעריום מיט אַ פּראָיעקט צו פערקלענערען דעם צאָל אויף פערטיגע אויסאַרבייטונגען פון קינסטליכע זייד, יוטע און וואַטע וואָס ווערען אַריינגעפיהרט פון דײַטש־לאַנד קיין פּוילען.

צוליב דעם, וואָס דאָס קלענער מאַ־כען דעם איצטיגען צאָל וואָלט גע־ברענגט דערצו, אַז אונזער מאַרק וואָלט פערפלייצט געוואָרען מיט דײַטשע אויס־אַרבייטונגען און די היגע פאַבריקאַנטען וואָלטען געמוזט שליסען זייערע פאַ־בריקען, איז אָוועקגעפאָהרען אַ דעלע־גאַציע פון די דערמאָהנטע פאַבריקאַנ־טען קיין וואַרשאַ אינטערווענירען אַז דער אָפּצאָהל זאָל נישט פערקלענערט ווערען.

רוי־שטאָף־קאָאָפּעראַטיוו פאַר יוד. לוינוועבער

אין לאָדז האָט געוויילט אַ דעלעגאַט פון קאָאָפּעראַטיוו־באַנק, אַ פאָרשטע־הער פון דזשאָינט, און אַ פאָרשטעהער פון רויה־שטאָף־קאָאָפּעראַטיווען „סורוויט".

עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען דעם אַז „סורוויט" זאָל מאַכען בעשטע־לונגען ביי די יודישע לוינוועבער אין לאָדז.

כדי אַזוי אַרום צו לינדערן די נויט פון די יודישע אַרבייטסלאָזע, און, אַז „סורוויט" זאָל קענען דערביי בעקומען ביליגע סחורה.

סובסידירען די גאַנצע זאַך וועט די קאָאָפּעראַטיווען־באַנק, וועלכע האָט שוין דערווייל אַסיגנירט 1500 דאָלאַר פאַר די ערשטע 10 וועבער־שטולען, אַלס פּראָבע צו אויסאַרבייטען פינף סאָרטען סחורה.

אויב די אַרבייט וועט זיך איינגעבען און זיין קאָנקורענצפעהיג, וועט מען דאַן קאָנען אָוועקשטעלען 100 שטולען.

וועגען דעם ענין איז געשאַפען געוואָרען אַ קאָמיטעט פון 3 פערזאָן: אדוו. ווייצמאַן, אין נאָמען פון די האַנדווערקער, ה' אָרדינאַנס און אַ פאָרשטעהער פון די לוינוועבער, ה' יוזעפאָוויטש. חוץ דעם בעמיהט זיך דער פאָרשטעהער פון „דזשאָינט" ביי בערנאַרד קאָהן אין בערלין צו בע־קומען פאַר דער זעלבער זאַך אַ גרעסערע סובסידיע.

טראַגישער סוף פון א פרוי.

געוואָרען ערמאָרדעט און שפּעטער צושניטען פון אַ צוג.

(א) דער מאַשיניסט פון פּאַסאַזשיר־צוג וואָס געהט פון פּיעטראָקאָוו קיין וואַרשאַ האָט בעמערקט נעבען בענט־קאָוו, אַז אויף די שינעס ליגט אַ נאַ־קעטע פרוי.

דער מאַשיניסט האָט געפּרובט איינ־צוהאַלטען דעם צוג, אָבער דאָס האָט זיך איהם נישט איינגעגעבען און דער לאָקאָמאָטיוו איז אַריבער איבער דעם קערפּער פון דער פרוי. ביי דער פרוי זענען אָפּגעשניטען די פיס און מ'האָט זי אַרויסגענומען אַ טויטע פון אונטער די וואַגאָן־רעדער.

ביי דער ערשטער אויספאָרשונג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פרוי האָט נישט געפונען איהר טויט אונטער די רעדער פון צוג, נאָר זי איז פריער ערמאָרדעט געוואָרען און איז ספּע־ציעל דורך די מערדער אָוועקגעלעגט געוואָרען אויף די שינעס, כדי צו סו־מולירען אַ זעלבסטמאָרד, די ווייטער־דיגע אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

— — —

די לאָדזשער יודישע טורן־און ספּאָרט־פעראיינען האָבען זיך פעראייניגט.

אין נײַעם פעראיין געהערען אַרײַן: „בר כוכבא", „הכוח", „חשמונאי" און „הרימה"; „שמשון" וועט אײַנגעלאַדען צוצוטרעטען צום געמיינזאַמען פעראיין.

(—) אונטער'ן פאָרזיץ פון ד"ר פרי־בולסקי איז עהרענכטען אינאָווענד פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון יודישען טורן־און ספּאָרט־פעראיין „בר כוכבא" אַ געמיינזאַמע זיצונג פון פערטרעטער פון די לאָדזשער יודישע טורן־און ספּאָרט־פעראיינען. עס זענען אָנוועזענד געווען פאָרשטעהער פון „בר כוכבא", „הכוח", „חשמונאי" און „קדימה". אויף דער טאָג־אָרדנונג איז געשטאַנען די פון לאַנג אַקטועלע און וויכטיגע פראַגע וועגען פעראייניגען די יודישע טורן און ספּאָרט־פעראיינען.

נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע זענען די אָנוועזענדע געקומען צו אַ הסכם אין דער הויפּט־פראַגע, און עס איז בעשלאָ־סען געוואָרען, אַז די אַלע דערמאָהנטע פעראיינען גיסען זיך צונויף אין איין פעראיין.

כדי די פעראייניגונג פּראַקטיש אַדורכ־צופיהרען, איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע, אין וועלכער עס געהען אַריין צו איין פערטרעטער פון יעדען פעראיין. די דאָזיגע קאָמיסיע וועט אויס־אַרבייטען דעם סטאַטוט פון דעם גע־מיינזאַמען פעראיין און וועט אָנגעהמען די נויטיגע שריט, כדי די פעראייניגונג וואָס גיכער דורכצופיהרען אין לעבען.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום פער איין „שמשון", ער זאָל אויך צוטרעטען צום אַלגעמיי־נעם טורן־און ספּאָרט־פעראיין.

אַזוי אַרום איז די קאָנסאָלידירונג פון דער יודישער טורן־און ספּאָרט־בעווע־גונג אויפ'ן געביט פון אונזער שטאָדט געוואָרען אַ פאַקט. מיר בעגריסען אויפ־ריכטיג דעם פערנונפטיגען שריט פון די יודישע ספּאָרט־אינסטאַנצען און מיר זענען איבערצייגט, אַז מיט דער פער־אייניגונג געהט די לאָדזשער ספּאָרט־בעוועגונג אַריין אין אַ נײַע פאַזע פון ערפאָלגרייכער ענטוויקלונג.

אהן דער גאולה פון דער ערד איז אונמעגליך די גאולה פון פאָלק

דעריבער **שטיצט** דעם „קרן קימת לישראל"

קויפט דעם הײַנטיגען **אפּצײַכנונג!**

קיין עסטרייך

פיהרט מען אַרויס בהמות און פלייש פון פּוילען.

(ב) די פּוילישע געזאַנדשאַפט אין ווין טיילט מיט די בעדינגונגען, אויף וועלכע די עסטרייכישע רעגירונג ער־לויבט אַריינצופיהרען בהמות און פלייש פון פּוילען פאַר עסטרייך.

ביים עקספּאָרטירען פלייש אָדער לע־בעדיגע בהמות פון פּוילען מוז מען בעקומען אַן ערלויבניש פון עסטרייכישען אַגראַר־מיניסטעריום. דאָס מיניסטעריום גיט יעדען אַזאַ ערלויבניש, ווען מ'שטעלט צו אַ צייגניש פון אַ וועטערי־נאַר־דאָקטאָר, אַז די בהמות זענען גע־זונדע.

ריאָ־דע־זשאַנעירא, 7 מאַי, 1926.

געעהרטע רעדאַקציע!

אין מיינע הענד האָבען זיך בעקומען צייטונגען, וועלכע בעשרייבען צווישען אַנדערען אויך דעם גורל פון די עמי־גראַנטען, וועלכע ליידען כלומר'שט און ווערען גע'פייניגט אויפ'ן וועג קיין אַר־גענטינאַ און בראַזיליען. איך געפין פאַר מיין חוב אויפצוקלערען מיינע לאַנדס־לייט, וועלכע האָבען בדעה צו עמיגרי־רען אין דרום־אַמעריקאַ, אַז 1) די ריי־זע קיין דרום־אַמעריקאַ איז אַ לאַנג־דוי־ערנדע (די שנעלסטע שיפען, וועלכע זענען רעפערזענטירט אין פּוילען, פאָה־רען 18 טאָג קיין בראַזיליען און 21 טאָג קיין אַרגענטינאַ).

2) דורכפאָהרען דעם וועג קען מען מעהר וועניגער בעקוועם, אָפּהענגיג פון דעם פרײַזערוונגעלד, וואָס מען בעצאָהלט. און נעמליך: אין דער 3־טער קלאַס, אין דער אַזוי־גערופענער צווישען־דעק־קלאַס, (וועלכע איז אויף קיין שום שיף, פון קיין שום שיף־געזעלשאַפט נישט פול־שטענדיג גוט, ווייל גיט יעדען ענט־שפרעכט די ווענינ־צוגעקליבענע געזעל־שאַפט אין דער רייזע, בעת יעדער זאָל צאָהלט פון 50—100 פערזאָן); די דרי־טע קלאַס, צווישען־דעק (אַזוי־גערופענע קאַיוטעס), וואו וועניג־בעמיטעלטע עמיגראַנטען קענען געניסען פאַר אַ קליינעם צוצאָהל פון די קאַבינעס, בע־קוועמליכקייטען. די קאַבינעס זענען צו 4—6 פערזאָנען מיט וואַש־געשיר. געגע־סען ווערט אין זאַל; אין דער ערשטער און צווייטער צווישען־דעק איז פאַרהאַן לוקסוס. ס'איז זויבער, עסען איז גוט און שפאָר. בעדינונג־העפליך. פאַרהאַן אויך געזעלשאַפטליכע שפּילען.

3) מיין רייזע האָב איך דורכגעמאַכט 4 מאָל: 2 מאָל מיט'ן „קעניגליך־האָלענ־דישען ללאָיד", 1 מאָל מיט דער בראַ־זילישער ליניע און 1 מאָל מיט אַנ־ענגלישער ליניע. צו די דערמאָהנטע שיף געזעלשאַפטען האָב איך נישט קיין שום טענות; זיי האָבען געגעבען וואָס ס'איז געקומען; זיי האָבען נישט גע־נאַרט. בעהאַנדעלט אָרענטליך און כוהר'יש.

די אַבסאָלוטע גערישקייטען, וועלכע עס פערשפּרייטען אַנאַלפאַבעטען און נישט־דערוואַקסענע, ברענגען אַריין אַ צומישונג און אַ דעזאָריענטאַציע אין די רייהען פון די קינפטיגע עמיגראַנטען און מאַכען זיי אַן אַ מורא פאַר דער רייזע.

פאַר די, וועלכע קענען נישט קיין אַנדערע שפּראַכען ווי: פּויליש, יודיש, אָדער דײַטש, איז צובעסטען די האָ־לענדישע ליניע.

וועגען אַן אונטערשיד צווישען דער 3־טער און 2־טער קלאַס, אַפילו אַן־עקאָנאָמישער — וועל איך נישט שרייבען; איך וועל זאָגען קורץ און שאַרף: טאָג און נאַכט.

איך בעמערק, אַז איך ערפיל אַ גרויסען חוב און שיק גרוסען פאַר לאָדז. אייער פריינד

זאַכאַריאַש יאַנקעלעוויטש.

(ריאָ־דע־זשאַנעירא).

999

אַרום פּאָליטישען מאָרד-אָנפאַל.

שלענצקי ווערט נישט געשטעלט פאַר א שנעל-געריכט. — וויטקאָווסקי'ס לעבען נישט אין סכנה.

וויכטיגע פּרטים וועגען שלענצקי'ס מאָרד אָנפאַל אויף וויטקאָווסקי'ן.

די לעצטע טעג פאַר שלענצקי'ס טהאַט.

ווי עס גיבען אונז איבער פערזאָנען, וועלכע קענען שלענצקי'ן, וואָלטען זיי זיך קיינמאָל נישט צוגעגלויבט, אַז אָט דאָס יונגע בחור'ל זאָל פעהיג זיין אויף אַזאַ טהאַט.

מ'דערצעהלט אויך, אַז אינ'ם קריטישען טאָג, ד. ה. דינסטאָג אַרום 3 אַ זייגער, בעסך הכל 3 שעה פאַר'ן אויספיהרען דעם אַטענטאַט, איז שלענצקי געווען אין איינע פון די לאָדזער יודישע אַרבייטער-קיכען און זיך געהייסען געבען אַ מיטאָג אָהן פלייש.

שלענצקי האָט אָבער געלאָזט שטעהן אויפ'ן טיש די זופּ און נישט געגעסען. ער איז א פנים שוין געווען דענערווירט.

באַלד ווי דער פּראָצעס געגען די 41 שניידער-אַרבייטער האָט זיך אָנגעהויבען, האָט זיך שלענצקי מיט דעם פּראָצעס שטאַרק פערינטערעסירט און בסדר אויסגעדריקט זיין מיינונג, אַז ווען נישט וויטקאָווסקי, וואָלט דער פּראָצעס איינגאַנצען נישט פאָרגעקומען און די אַרעסטירטע וואָלטען געווען אויף דער פריי.

שלענצקי'ס שוועסטערן אַרעסטירט און בעפרייט.

בלאַד נאָך דעם, ווי שלענצקי האָט אויסגעפיהרט דעם אָנפאַל, זענען צו איהם אין וואוינונג אויף בזשעזשינער 35 אַוועק עטליכע פּאָליציי-פונקציאָנערען און געוואָלט מאַכען אַ רעוויזיע. צוליב דעם אָבער, וואָס שלענצקי'ס 2 שוועסטערן חוה און רבקה זענען נישט געווען אין דערהיים און די טיר איז געווען פערשלאָסען, האָט די פּאָליציי אין דער אָנוועזענהייט פון עדות אויפגעבראָכען די טיר און אָנגעהויבען די רעוויזיע, בעת וועלכער ס'איז לחלוטין קיין שום פערדעכטיגעס נישט געפונען געוואָרען.

ווען די יונגערע שוועסטער רבקה איז שפּעטער געקומען אַהיים, האָט זי שוין געטראָפען פּאָליציי. זי איז באַלד אַרעסטירט און אָבגעפיהרט געוואָרען אין אויספאָרשונגס-אַמט.

נאָכדעם, ווי פרל. רבקה שלענצקאַ האָט ערקלערט, אַז זי ווייסט פון גאָרנישט און האָט קיינמאָל נישט געהערט פון איהר ברודער, וועגען זיינע אָנגעהעריגקייט צו די קאָמוניסטען, — איז זי באַלד בעפרייט געוואָרען.

נעכטען אין דער פריה איז ווידער אַרעסטירט-געוואָרען די עלטערע שוועסטער חוה, וועלכע איז אויך נאָך אַ האַלבע שעה צוריק בעפרייט געוואָרען.

אַרעסטען.

בעת פּאָליציי האָט געמאַכט די רעוויזיע אין שלענצקי'ס וואוינונג, האָט זיך אין קאָרידאָר צופעליג געפונען דער שניידער-אַרבייטער שלמה ראָזענצווייג. ער איז אַרעסטירט געוואָרען.

אין משך פון נעכטיגען טאָג זענען אין לאָדז דורכגעפיהרט-געוואָרען אַ רייהע אַרעסטען, אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אויסגעפיהרטען מאָרד-אָנפאַל אויף וויטקאָווסקי'ן.

צווישען אַנדערע איז אויך אַרעסטירט-געוואָרען דער אַרטיסט פון טעאַטער „אַזאַזעל" מאַנסדאָרף. ווי עס גיבען-איבער מאַנסדאָרף'ס קאָלעגען, איז פאַר זיי דער אַרעסט פון מאַנסדאָרף'ן געווען אונערוואַרטעט, ווייל ער האָט זיך קיינמאָל נישט פערנומען מיט קיין פּאָליטיק.

נעכטען פארנאַכט איז שוין מאַנסדאָרף בעפרייט געוואָרען.

די איינציגע סיבה פון אַרעסט זאָל נאָר זיין די, וואָס מאַנסדאָרף'ס א קרוב געפינט זיך צווישען די 41 בעשולדיגטע נאָדעל-אַרבייטער, וועלכע ווערען איצט גע'משפט.

שלענצקי וועט וואַרשיינליך גע'משפט-ווערען דורך א געוועהנליך געריכט.

הגם קיין אָפיציעלע ערקלערונג פון דער געריכטס-מאַכט איז נאָך וועגען דעם נישטאָ, איז שוין אָבער איצט כמעט ווי זיכער, אַז שלענצקי וועט נישט גע-שטעלט-ווערען פאר קיין שטאַנד-געריכט.

געגען שלענצקי'ן ווערט פערפיהרט דער פּראָצעס אויפ'ן געוועהנליכען וועג און ער זאָל גע'משפט-ווערען לויט די פּאַראַגראַפען 49 און 453 פון שטראָף-קאָדעקס פאַר וועלען דער'הרג'ענען אַ בירגער און אַנ'עדות אין אַ פּראָצעס.

אַ פאַקט איז אָבער, אַז פון די קרייזען פון דער פּאָליטישער פּאָליציי ערקלערט מען, אַז וויטקאָווסקי איז נישט געווען קיין פּאָליציי-בעאַמטער, דאָס הייסט, אַז ער איז נישט געווען קיין קאָנפידענט.

ס'געהען אַרום קלאַנגען, אַז מ'ט 3 וואָכען צוריק זאָל וויטקאָווסקי זיך האָבען גע'שמד'ט.

וויטקאָווסקי'ס „טעטיגקייט" אין לאָדז און קאַליש.

נישט קוקענדיג אויף אַלע ידיעות, גיט מען אונז איבער, אַז וויטקאָווסקי איז קיינמאָל נישט געווען קיין סעקרעטאַר און נישט קיין פערוואַלטונגס-מיטגליד פון לאָדזער בעקער-אַרבייטער-פעראיין.

אין קאַליש איז ער בשעתו געווען פאָרזיצער פון דער אָרטיגער קאָמוניסטישער יוגענד-אָרגאַניזאַציע, און ווייל ער האָט אַרויסגעוויזען גרויסע פעהיגקייטען, איז ער געוואָרען אַ „טעכניק" אין דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און איז אַרומגעפאָהרען אין שליחות'ן איבער שטעט און שטעטלעך פון גאַנץ פּוילען.

ס'איז נישט געבוי בעוואוסט ווען וויטקאָווסקי איז געוואָרען אַ פּראָוואָקאַטאָר, נאָר דאָס ווייסט מען, אַז נאָכדעם ווי ער איז אַרעסטירט געוואָרען אין יאָהר 1925 אין קאַליש און איז באַלד בעפרייט געוואָרען האָבען זיינע חברים באַלד צו איהם פערלוירען דאָס פערטרויען און, ווען ו. האָט דאָס בעמערקט, איז ער אַוועק קיין לאָדז.

אין לאָדז האָט זיך וויטקאָווסקי גע-דרעהט אין אַלע פּראָפעסיאָנעלע פערבאַנדען און געזוכט אָנקניפּען בעציהונגען מיט אַרבייטער.

באַלד איז פון קאַליש דערגאַנגען אין די לאָדזער אַרבייטער-קרייזען די ידיעה, אַז אויך וויטקאָווסקי'ן איז פאַרהאַן אַ פערדאַכט, אַז ער איז אַ פּראָוואָקאַטאָר און מ'האָט איהם אומעטום אויסגעמיטען.

ער האָט זיך אָבער פיגערסטוועגען אינטערעסירט מיט דער טעטיגקייט פון די קאָמוניסטען און „פּערשיט" אַ סך פערזאָנען און גרופּען אין לאָדז.

שפּעטער איז וויטקאָווסקי צוריקגעפאָהרען קיין קאַליש, אָבער האָט דאָרט נישט געאַרבייט און זיין פאַך אַלס בעקער. פון וואַנען ער האָט געלעבט — איז נישט בעוואוסט.

וויטקאָווסקי'ן דראָהט נישט קיין סכנה. ערקלערען די דאָקטוירים.

אין משך פון נעכטיגען טאָג איז וויטקאָווסקי כסדר געווען אונטער דער אָבסערוואַציע פון דאָקטוירים אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקא-גאַס.

ער האָט שוין צוריקגעוואונען דאָס בעוואוסטזיין, אָבער רעדען קאָן ער נאָך נישט.

לויט ווי דאָקטוירים ערקלערען נאָך דער ערשטער אָפּעראַציע, בעת וועלכער ס'איז ביי וויטקאָווסקי'ן אַרויסגענומען-געוואָרען די ערשטע קויל, — איז נישטאָ קיין סכנה פאַר וויטקאָווסקי'ס לעבען. הגם אַ לונגען-ענטצינדונג איז אונבערמיידליך.

שלענצקי'ס ערשטער טאָג אין טורמע.

דער אַרעסטירטער שלענצקי איז נעכטען אַ גאַנצען טאָג ווייטער אויסגעפאָרשט-געוואָרען. פּרטים פון דער אויספאָרשונג ווערען, פערשטעהט זיך געהאַלטען בסוד.

נעכטען אינדערפריה, ווי מ'גיט-איבער, האָט שלענצקי געבעטען די ווערכטער פון אויספאָרשונגס-אַמט מ'זאָל איהם ברענגען צייטונגען, כדי ער זאָל זיך דערוויסען וואָס מ'שרייבט וועגען איהם. ער פיהלט זיך געזונד און האָט נישט חרטה אויפ'ן בעגאַנגענעם טהאַט.

„פרעמדע" וועלען דאַרפען געהען דינען.

לויט דעם געזעץ וועגען אַלגעמיינעם מיליטער דינסט דאַרפען אַלע „פרעמדע", וואָס קאָנען נישט בעווייזען, אַז זיי זענען בירגער פון אַנ'אַנדער לאַנד, געהן דינען אין מיליטער גלייכצייטיג מ'ט די ענטשפּרעכענדע יאָהר-גענג פון פּוילישע בירגער, וואָס ווערען גערופען צום פאָ-באָר. דער דאָזיגער אַרטיקעל פון געזעץ איז אָבער נישט אויסגעפיהרט גע-וואָרען אין לעבען און אַלע, וואָס האָבען געהאַט די אַזוי גערופענע „קאַרטי פּאָביטו", זענען נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין די פּאָבאָר-ליסטעס.

ווי מיר ווערען געוואויער, האָט די רעגירונג בדעה אַרויסצוגעבען אַ פערארדנונג, לויט וועלכער אַלע „פּאָביטו-קראַקאָווצעס", וואָס וואוינען אין פּוילען 5 יאָהר, זאָלען זיך מוזען צושטעלען צום מיליטער. דערביי וועלען געהן די-נען נאָר די „פרעמדע" וואָס זענען גע-בוירען אין איינעם פון די יאָהרען וואָס דינען ביי היינטיגען טאָג אין מיליטער; אַלע אַנדערע וועלען צוגערעכענט ווע-רען צום רעזערוו.

דאָס צושטעלען זיך צום מיליטער וועט האָבען אַ דעצידירענדע בעדייטונג ביים בעקומען די פּוילישע בירגער-שאַפט, ווייל לויט'ן צירקולאַר פון אי-נערן-מיניסטעריום נומער 72 ווערען אַלע די, וואָס האָבען געדינט אין מיליטער, אויפ'ן סמך פון געזעץ - פּוילישע בירגער.

וויפיל עס פערדינט איצט א טעקסטיל-אַרבייטער.

(ב) דער פאַבריקאַנטען-פערבאַנד האָט אויסגעאַרבייט אַ נייע פּריין-ליסטע אין דער טעקסטיל - אינדוסטריע מ'ט דער בעריקזיכטיגונג פון די 12 פּראָצענט-הוספה.

לויט דער דאָזיגער ליסטע וועט אַ קוואַליפיצירטער אַרבייטער איצט פער-דינען 3 זל. 27 גראָשען אויף אַקאָרד 3.93 זל. אַ בוימוואָל-וועבער 4.28 זל. — אויף אַ קאָרד 5.15 אַ וועבער אויף ענגלישע שטוהל 4.93. אויף אַ קאָרד 5.91. קאָרט-וועבער 5.58 און 6.67 טעג-ליך. אין אַ שפּינעריי 6.40 טעגליך און אין אַ קאַמגאַרן-שפּינעריי פון 6.79 ביז 8.15.

אָפּגעלעגט אויף 2 יאָהר

דאָס איינפיהרען שוץ פאַר פרויען און קינדער פון פאַבריק-אַרב.

(ס) די סעג האָט בעזאָלט אַריינגעהן אין קראַפט דאָס געזעץ וועגען שוץ פאַר פרויען און קינדער, וואָס אַרביי-טען אין דער אינדוסטריע, דאָס געזעץ וועהט פאַר דאָס שאַפען פון „פּושיטול-קעס" פאַר קינדער און ספּעציעלע אָפּ-רוהע לאָקאַלען פאַר קינדער.

די אינדוסטריעלע האָבען זיך משתדל געווען ביי דער מאַכט, אַז צוליב דער שלעכטער לאַגע פון דער אינדוסטריע, זאָל דאָס געזעץ פאָרלויפיג נישט איינ-געפיהרט ווערען. אין רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אינטערווענץ איז דער טערמין פון איינפיהרען דעם דאָזיגען געזעץ אָפּגעלעגט געוואָרען אויף 2 יאָהר.

רעגירונגס-קרעדיטען אויף עפענט-ליכע אַרבייטען אין לאָדז.

(ס) נעכטען איז דער לאָדזער וויצע-וואָיעוואָדע ה' אסאַלינסקי אַרויסגע-פאָהרען קיין וואַרשע, כדי ענערגיש צו אינטערווענירען וועגען בעקומען בעריי-טענדע קרעדיטען אויף עפענטליכע אַר-בייטען פאַר די שטעדט פון דער לאָד-זער וואָיעוואָדזשאַפט. אין דער פראַגע זענען אָפּגעהאַלטען געוואָרען עטליכע קאָנפערענצען אין מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבייט, אַרבייטס-און פי-נאַנץ-מיניסטעריום'ס.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפט וועט אין חודש יולי בעקומען די זעלבע קרעדיטען, וואָס זי האָט געהאַט אין חודש יוני.

א היימישע סביבה פאַר אַרבייטער.

די אַרבייטער-קיך אויף זגיערזשער 15 ניט אַרוים 500 בילינע מיטאָגען טעגליך.

(—) אויף זגיערזשער 15, האָט זיך געעפענט אַנ'אַרבייטער-קיך.

די קיך געפינט זיך אין אַ ליכטיגען לאָקאַל.

די מיטאָגען זענען פערשידענע צו 35, 45 און 75 גראָשען. פון 1, 2 און שפּייזען.

ווי עס גיבען-איבער די קיך-קאָנסומענטען, זענען זיי פון עסען צופרידען און די שפּייזען שמעקען זייער גוט. דער עיקר: די אַרבייטער פיהלען זיך אין דעם לאָקאַל ווי אין אַנ'אייגענער היים, פערהאַן דאָרט צייטונגען צום לעזען און מ'פערברענגט אין אַ געמיטליכער סביבה.

דורכשניטליך ווערען אַרויסגעגעבען ביז 500 מיטאָגען טעגליך. סיי פאַר די, וועלכע עסען אויפ'ן אָרט, סיי פאַר די, וועלכע נעהמען אַ היים.

קרעדיטען אויף בוי-צוועקען.

(ס) נעכטען איז קיין וואַרשאַ גע-קומען א דעלעגאַציע פון לאָדזער לאַ-קאַטאָרען-פעראיין. די דעלעגאַציע וועט פערלאַנגען פון פינאַנץ-מיניסטעריום און פון מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַר-בייט, קרעדיטען אויף אויסצופּערטיגען די וואוין-הייזער, וועלכע דער לאָדזער לאָקאַטאָרען - פעראיין האַלט אין בויען.

אַ נעשטערטע פערזאַמלונג פון טעאַטער - אָנגעשטעלטע.

(ב) עהערנעכטען האָבען די טעאַטער-אָנגעשטעלטע געוואָלט אָפּהאַלטען אַ פערזאַמלונג אין טעאַטער „סקאַלאַ", עמיצער האָט אָבער גע'מסר'ט, אַז אין „סקאַלאַ" קומט פאָר אַנ'אונלעגאַלע פערזאַמלונג און באַלד איז אָנגעקומען אַ רעסערע אָפּטיילונג ־ייטער און פּוליציי, וועלכע האָבען צו דער פער-זאַמלונג נישט צוגעלאָזען, די פערזאַמעל-טע זענען דעריבער אַוועק אין פער-איין פון די אינסטיטוציע פאַר עפענט-ליכען געבויד און דאָרט אָפּגעהאַלטען די פערזאַמלונג.

קראַנקען-קאַסע.

(או) די מיטגלידער'ס פון דער קראַנקען - קאַסע, קימפּעטאָרינס, וועלען איצט בעקומען דאָס אַזוי - גערופענע וויג-געלד.

(-) אויף דער לעצטער פערוואַל-טונגס - זיצונג פון דער לאָדזער קראַנ-קען-קאַסע איז בעשלאָסען - געוואָרען צו פערגרעסערען מיט 15 שעה די אַמבו-לאַטאָריע-שעה'ן, ווייל ס'האָט זיך פער-גרעסערט די צאָהל קראַנקע.

באַהן - קאַטאַסטראָפע אין קאַלושקי.

(ב) צוליב אַ שלעכט - אָנגעשטעלטען וועקסעל איז אין קאָלושקי אַראָפּ פון די רעלסען אַ מאַנעווריערענדער לאָקאָ-מאָטיוו און איז צושעדיגט געוואָרען.

די באַהן - מאַכט פיהרט אַנ'אויספאָר-שונג, כדי צו געפינען די שולדיגע אין דער קאַטאַסטראָפע.

מיסברויכען

זענען דאָרט נישט געווען.

(ב) מיט אַ צייט צוריק האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז אין דער „ליגע פ'ן לופט - פערטיידיגונג" זענען פאָרגע-קומען מיסברויכען. דער וואָיעוואָדע דזשאַראָווסקי האָט בשעתו בעשטימט אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל דעם ענין אויס-פאָרשען. די דאָזיגע קאָמיסיע האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין דער ליגע זע-נען קיין שום מיסברויכען נישט פאָר-געקומען.

„אזאזעל"

לעצטע פּאָפּולערע פאָר-שטעלונג.

די דריי פּאָפּולערע פאָרשטעלונגען פון „אַזאַזעל" האָבען צוגעצויגען די גרויסע מאַסען פון לאָדזער פּובליקום, וועלכע האָבען איבערפולט דעם זאַל און מיט שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען אויפגענומען יעדען נומער בעזונדער און דאָס גאַנצע פּראָגראַם אין אַלגעמיין.

היינט ווערט געגעבען די לעצטע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פונ'ם צווייטען פּראָגראַם.

דער דריטער שלאַגער-פּראָגראַם קומט די נאָהנטע טעג מיט'ן גאַנצען גלאַנץ און פּראַכט.

אָפּערע

אין סקאַלא-טעאַטער.

היינט, דאָנערשטאָג שפּילט די פּאָ-מערנער אָפּערע אין זאַל פון סקאַלאַ-טעאַטער די בעריהמטע אָפּערע „אאידאַ".

די נעכטיגע פאָרשטעלונג האָט שטאַרק אויסגענומען.

מאָרגען ווערט געשפּילט צום ער-שטען מאָל די אָפּערע „דער באַרבירער פון סעוויל" („סעווילסקי צירוליק").

מעלדונג.

פון קרן קימת לישראל.

אַכטונג חברים-ות!

אַלע וועלכע האָבען זיך פערגעי-סטרירט צו דעם היינטיגען אָבצייכנונגס טאָג דאַרפען קומען היינט 8 פריה לויט די לעגיטימאַציע אויף די אָנגעוויזענע שטעלען. די פערשריבענע צו האַנד-בושקעס דאַרפען זיך מעלדען באַלד אין דער פריה אין קרן קימת ביורא צעגעלניאַנאַ 4, בכדי צו נעהמען דאָס מאַטעריאַל צו די זאַמלונג

938

דאס קינד.

עס איז ערשינען דער זשורנאל „דאס קינד" נומער (28) 4, צייטשריפט געווידמעט די פראגען פון קינדער־שוץ און ערציהונג אונטער דער רעדאקציע פון ד"ר מ. פעקער מיט פאלגענדען אינהאלט: 1) היט אייך פאר שנארערי!— ד"ר מ. פעקער. 2) פערשידענע ערציהונגס־סיסטעמען - ז. פוקס. 3) געהארכזאמע און נישט געהארכזאמע קינדער — א. ווישניעווסקא. 4) די נשמה פונ'ם יתום. — ק. נ. פעטערס. 5) פון מיין פעדאגאגישען נאטיץ־ביכעל — ל. שעכנער. 6) די שול און די שווינדזוכט — ד"ר מ. גראמסקי. 7) וועגען דעם בערוף־אויסוואהל און וועגען פאך־בעראטונגס־שטעלען — נ. העכט. 8) פראקטישע מעדיצינישע עצות: א) די שעדליכקייט פון קאזע־מילך פאר זויג־קינדער — פראפעסאר ד"ר ה. ברינינג. ב) די צוועקמעסיגסטע ערנעהרונג פאר קינדער — ד"ר ע. מיללער. ג) די אנווענדונג פון קווארץ־לאמפ ביי שוואכע קינדער. ד) מילך מיט האניג — י. קאמביי. פרייז 80 גראשען. צו בעקומען אין די גרעסערע בוכהאנדלונגען און אין דער אדמיניסטראציע: ווארשא נאוואליפקי 30—15.

דאלאר.

נעכטיגער קורס אין לאדז.

(—) נעכטען האט זיך דער דאלאר־קורס אין לאדז אנגעהויבען ביי א שטארקער טענדענץ. אויף דער שווארצער בערזע האט מען פערלאנגט און געצאהלט 9.50—9.60.

נאכדעם, ווי ס'זענען אנגעקומען ידיעות פון ווארשא, אז דארט איז דער קורס נידריגער און דער אפיציעלער קורס איז ווייטער געווען 9.15 און 9.20 טשעקען — איז דער קורס געפאלען און אין אווענד־צו צוגעגאנגען צו 9.35 ביי א שוואכער טענדענץ.

„באנק פאלסקי" האט געצאהלט יעדע פאדערונג.

פערשידענעס.

(ב) דעם 13 יולי וועט פארקומען אויף דאמבראווסקי־פלאץ א לוסטראציע פון די אויטא־דראשקעס.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אונערלוכע קראנקהײטן, ספעצ. לונגען און הארץ קראנקהײטן בעשטראלונגען מיט קונסטליכע בערג־זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג. 1317

מארד און זעלבסטמארד.

(—) אין דארף טשאנאוויץ, קלופצער קרייז האט זיך מאנטאג אפגעשפילט א בלוטיגע טראגעדיע! מיר דערוויסען זיך פאלגענדע פרטים: דער פערוואלטער פון גוט טשאנאוויץ זדזשיסלאוו זיידעל האט דערשאסען דעם גוטס־בעזיצער סטאניסלאוו טארנאווסקי און דערנאך האט ער זיך אליין גענומען דאס לעבען דורך 2 רעוואלווער־שאסען.

סטאניסלאוו טארנאווסקי האט אלס סטודענט פון פאליטעכניקום בעקענט מיט עטליכע יאהר צוריק די 19־יעהריגע מאריסטקע זאפיא קאוואלעץ, וועלכע ער האט פערפיהרט און זי אוועקגעווארפען. מיט צוויי יאהר שפעטער האט זיך די קאוואלעץ בעקענט מיט זיידעל ן און זיי האבען חתונה געהאט. דער גורל האט געוואלט, אז זיידעל האט נאך א לאנגע צייט ארבייטסלאזיגקייט בעקומען א פאסטען אלס פערוואלטער פון גוט, וועלכעס האט געהערט צו טארנאווסקי ן.

הגם די פרוי האט גוט געוואוסט צו וועמען איהר מאן געהט אויף א פאסטען, האט זי איהם אבער גארנישט געזאגט, מורא האבענדיג, אז איהר מאן זאל זיך נישט דערוויסען וועגען איהרע אמאליגע בעציהונגען מיט דעם גוטס בעזיצער.

טארנאווסקי האט באלד דערקענט זיין אמאליגען קרבן און האט אנגעהויבען צוצושטעהען צו דער פרוי מיט פערשידענע שענדליכע פארשלאגען. די פרוי האט אבער אלע זיינע פראפאזיציעס אפגעווארפען.

דערווייל איז זיידעל שווער־קראנק געווארען אויף א לונגען־ענטצינדונג. טארנאווסקי האט בעשלאסען דעם דאזיגען אומגליקליכען צופאל אויסצונוצען פאר זיינע צוועקען און האט ערקלערט דער פרוי, אז ער וועט זי צוזאמען מיט'ן מאן ארויסווארפען פון גוט, אויב זי וועט נישט ווערען זיין געליבטע.

די פרוי האט זיך נישט געהאט וואו אהין צו טון מיט איהר שווער־קראנקען מאן און האט געמוזט בעשטעהען.

די בעציהונג פון דעם פאר האט אבער לאנג נישט אבגעהאלטען. פאריגע וואך האט זיידעל געכאפט זיין פרוי מיט'ן פריץ אין א זעהר אינטימער פאזע. די פרוי האט דעמאלט איהר מאן דערצעהלט די געשיכטע פון אנהויב ביז'ן סוף. זיידעל האט זיך גארנישט געבייזערט און ערקלערט, אז ער וועט זיך בעמיהען צו געפונען אן אנדערען פאסטען.

דעם פערגאנגענעם מאנטאג איז זיידעל אוועק צו טארנאווסקי'ן, כדי איהם דאנקען פאר דעם פאסטען. דערביי איז געקומען צו א קריגעריי צווישען ביידע מאנספערשוינען, בעת וועלכער טארנאווסקי האט געגעבען א פאטש זיידעל ן.

זיידעל האט ארויסגעכאפט א רעוואלווער און מיט צוויי שאסען אוועקגעלעגט זיין בעל־הבית א טויטען. דערנאך האט ער זיך מיט נאך צוויי קויל'ען אליין גענומען דאס לעבען.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"
בעם דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 7־טען יולי 1926.

1636. א שותף פון א פלאץ.

כל־זמן דער סכסוך איז נישט ערלעדיגט האט קיינער נישט פון די שותפים קיין רעכט צו פאדערען פון סעקוועסטראטאר פון פלאץ א חלק פון דער הכנסה.

— — —

1637. א געליטענער פון א פייער.

עס איז א פראגע צי דאס פערשפעטיגען מיט'ן אויסצאהלען אייך די אנערקענטע סומע ענטשעדיגונג איז פארגעקומען צוליב אייער שולד אדער די דירעקציע פון די קאנצעסיאנירטע פערזיכערונגען איז דערין געווען שולדיג.

האט די דערמאנטע דירעקציע אפגעשלעפט אייך מיט דער אויסצאהלונג 1 פראצענט פון דער בעטרעפענדער סומע פאר יעדען חודש, פערופט זיך אויפ'ן ארט. 29 טייל 2 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פרעזידענט פון 10. מאי. 1924 וועגען דער רעארגאניזאציע פון דער פוילישער דירעקציע פון די געצוואונגענע פערזיכערונגען.

— — —

1638. י. ב. פון נארוטאָוויטש.

עס איז אייגענטליך נישט קיין גרויסער חלוק, אויף וואס פארא אופן איהר זענט געקומען צום פלאץ. צו דער זעלבער האט אייך דעם פלאץ פערקויפט אדער בלויז איינגעלעגט. קוים איז ער נאר געווען א מלוכה'ש אייגענטום, דראהט אייך שוין דערפאר טורמע אומגעפעהר 3 חדשים, געוויס, אויב דער פלאץ איז געווען אין אזא פארם אויס עפענטליך, אז איהר האט געקענט מיינען אז ער געהער נישט צים מלוכה־אייגענטום, דארפט איהר געגצליך בעפרייט ווערען אדער אין ערגסטען פאל פער'משפט ווערען צו א מינימאלער שטראף.

— — — —

1639. שט. לעזער פון מלינארסקי.

אויב איהר האט פאר דער מלחמה געצאהלט 80 רובל און איהר פיהרט אין דער היים נישט קיין שום אונטערנעמונג, דארפט איהר פאר יעדען קווארטאל פון לוינענדען יאהר צאהלען 26 זל. 10 גר. שוין צוזאמען מיט די אויסגעבען.

— — — —

1940. א לעזערין פון זגעזוש.

ווענדעט אייך אין לאדזער קרייז־געריכט מיט א בקשה אז מען זאל אנערקענען אייער פערלוירענעם אין דער מלחמה מאן פאר געשטארבען. אין דער בקשה דארפט איהר אנגעבען עדות, וועלכע זאלען בעשטעטיגען, אז ער האט זיך אקטיוו בעטייליגט אין דער מלחמה און איז פון פראנט פערשוואונדען געווארען. דער אפגעלאפענער טערמין איז גענוג אז מען זאל א"ער בקשה פאזיטיוו ערלעדיגען. בכלל איז א פראגע, וואס זענט איהר אייגענטליך אויסען מיט'ן דאזיגען פראצעס. אויב געהט אייך אין בעקומען מלוכה־רענטא, אפנעמען געלד, פערקויפען א הויז אדער אויסנוצען אנדערע ציווילע רעכט, וואס זענען פערבינדען מיט'ן טויט פון מאן דאס אלץ קאן אייך אזא געריכטליך אנערקענטער טויט פון אייער מאן, געבען. דער דאזיגער אורטייל איז אבער נאך נישט גענוגענד בכדי צו האבען דאס רעכט נאכאמאל חתונה צו האבען.

— — — —

1641. יצחק פון שענקעוויטש.

אויב אייך קומט פון געוועלבער פאר ארבייט און ער האט אייך איינגעקלאגט אין געריכט פאר די לעבענסמיטען, וואס אייער ווייב האט ביי איהם גענומען דארפט איהר בעזונדער נישט זיך ווענדען אין געריכט וועגען אייער חוב, נאר אייער פרעטענזיע קאן איינצייטיג ערלעדיגט ווערען מיט זיינע. איהר דארפט דערלאנגען אין זעלבען געריכט צוזאמען מיט דער אפאזיצע א געגענזייטיגע מאנונג.

— — — —

פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.
ערשטער יודישער ווארשאווער מיניאטור־טעאטער
„אזאזעל"
היינט, דאנערשטאג, דעם 8. יולי, 9 א זייגער אוונט
א בילינער טאג
פונ'ם גרויסען 2־טען פראגראם
פרייזען פון 75 גראשען ביז 5 זלאטעס.
בילעטען אין קאסע אין פילהארמאניע. בעמ.: ספעצ. עלעקטרישע ווענטילאטארען קיהלען דעם זאל.

זכרונות וועגען הרב אלי' חיים מייזעל זצ"ל

88 בעארבייט ספעציעל פאר'ן „נ. פאלקסבלאט.

ווען שובאלאוו איז בעשטימט געווארען אלס ווארשאווער גענעראל־גובערנאטאר, האט ער געמאכט אן אינספעקציע־רייזע איבער דער גענעראל־גובערנאטארסטווא. נאטירליך איז דער ערשטער בעזוך געווען אין דער גרעסטער שטאט לאדז חנם אונזער שטאט איז נישט געווען קיין גובערנסקע שטאט.

שובאלאוו, וועלכער איז דעמאלט געקומען פון אויסלאנד האט נישט געהאט קיין אהנונג וועגען די אנגעזעהענע און בעריהמטע פערזענליכקייטען אויף דעם געביט פון זיין רעגירען.

אין לאדז זענען געמאכט געווארען פאר שובאלאוו'ן גרויסע פאראדען, די גאנצע בעפעלקערונג האט זיך געגרייט פריינדליך אויפצונעהמען דעם נייעם גענעראל־גובערנאטאר. אויך די יודישע בעפעלקערונג אין דער פערזאן פון לאדזער רב, איז איינגעלאדען געווארען אנטיילצונעהמען אין דער פייערונג. ס'איז בעשלאסען געווארען, אז שובאלאוו'ן זאל בעגעגענען דער לאדזער רב, דער קאלישער רב און דער פאדעמביצער רב ר' אברהם'טשע פערלמוטער.

ר' אברהם'טשע פערלמוטער איז געווען א זוהן פון ר' לייזערקע חזן, ר' לייזערקע איז געווען זעהר בעריהמט אין לאדז אלס אויסגעצייכנעטער מוזיקער און חזן, איין זוהן פון ר' לייזערקע ר' שמחה איז געווען חזן אין לאדז און דער צווייטער ר' אברהם'טשע איז געווען רב אין פאדעמביץ.

אלזא, די דערמאנטע דריי רבנים האבען געזאלט אין נאמען פון דער יודישער בעפעלקערונג בעגעגענען דעם גענעראל־גובערנאטאר שובאלאוו.

דער פאראד איז פארגעקומען אויף דער ניי־שטאט, וואו ס'זענען זיך צוזאמענגעקומען אלע פארשטעהער פון די פערשידענע אינסטיטוציעס, מיליטער - און פאליצייאישע מאכט.

די רבנים האבען בעקומען אויפ'ן פלאץ פון דער פייערונג א בכבוד'יג ארט און אלע האבען געווארט אויפ'ן אנקומען פון גענעראל - גובערנאטאר.

נאך עטליכע מינוט ווארטען איז אנגעקומען דער גענעראל־שובאלאוו אין דער בעגלייטונג פון פיעטריקאווער גובערנאטאר, לאדזער פאליצי־מייסטער און אנדערע הויכע פערזענליכקייטען.

דער גענעראל־גובערנאטאר איז אדורכגעגאנגען דורך אלע דעלעגאציעס, מיט אלע געשמועסט און געענטפערט אויף די בעגריסונגען. נאך א גאנצער רייה דעלעגאציעס איז שובאלאוו אויך צוגעקומען צו דער יודישער דעלעגאציע. ווי נאר ער איז נאהענט צוגעגאנגען צו די רבנים, האט ר' אברהמטשע פערלמוטער אויפגעהויבען זיין האנד, געבענטשט דעם גובערנאטאר און איהם בעגריסט אין נאמען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

שובאלאוו האט זיך בעגריסט מיט ר' אברמטשע פערלמוטער, מיט איהם געשמועסט עטליכע מינוט, געדאנקט פאר דער בעגריסונג און זיך מיט איהם געזעגענט, דריקענדיג איהם פעסט די האנד. ר' אליהו חיים מיט דעם אנדערען רב זענען געשטאנען אין א זייט און שובאלאוו, אזוי ווי ער וואלט זיי גארנישט בעמערקט, און האט זיך מיט זיי גארנישט פאראינטערעסירט.

דעם גובערנאטאר און דעם פאליצי־מייסטער, וועלכע האבען געקענט ר' אליהו חיים'ן, איז דער ענין געווען זעהר אונאנגענעהם, וואס דער גענעראל־גובערנאטאר האט זיך אפילו נישט בעגריסט מיט ר' אליהו חיים'ן, זיי האבען פערשטאנען, אז דא איז פארגעקומען עפיס א מיספערשטענדניש. זיי האבען אבער נישט געקענט קיין דעה זאגען אין מיטען פון דעם פאראד. אויך די יודישער עולם, וואס איז געשטאנען ארום דער ניי־שטאדט, האט נישט פערשטאנען, פארוואס עס האט נישט בעגריסט ר' אליהו חיים, וועלכער איז געווען ראוי דערצו, נאר ר' אברהמטשע פערלמוטער.

עס האט זיך דערנאך ארויסגעשטעלט, אז ר' אברהמטשע פערלמוטער האט זיך נישט אריענטירט אין דער לאגע און ווען דער גענעראל־גובערנאטאר איז אנגעקומען איז ער צוגעגאנגען און געבענטשט שובאלאוו'ן.

שובאלאוו ווידער האט געמיינט, אז דער וואס רעדט מיט איהם איז דער ראש פון דער דעלעגאציע און דעריבער האט ער נאר מיט איהם גערעדט.

ר' אברהמטשע האט געהאט דערפון גרויס עגמת־נפש, ער איז אוועק צום רב, כדי איהם איבערצובעטען, אבער ר' אליהו חיים האט געענטפערט:

איך הער עפיס וועגען אן אינצידענט וואס איז פארגעקומען, אבער איך אליין ווייס נישט דערפון, ביי מיר איז דאס אלץ געווען זעהר נאטירליך, איך האב דיר אלזא נישט וואס מוחל צו זיין.

דער גובערנאטאר וועלכער האט גוט געקענט ר' אליהו־חיים'ען האט פערשטאנען וואס דא איז פארגעקומען און דערויף אויפמערקזאם געמאכט שובאלאוו'ן, אין עטליכע טעג ארום אנגעקומען א בריף פון דעם גענעראל גובערנאטארס קאנצעלאריע. אינ'ם בריף דריקט שובאלאוו אויס זיין בעדויערען צוליב דעם וואס ער האט זיך נישט בעגריסט מיט אזא גרויסען מענשען ווי ס'איז דער לאדזער רב ר' אליהו־חיים מייזעל.

(פארטזעצונג קומט)

דער היפנאטיזער קוע

און זיין נייע הייל-מעטאדע.

א טעלעגראם פון פאריז טיילט מיט אז דארטען איז געשטארבען דער בעגרינדער פון היפנאטיזם קוע.

אין די אכציגער יאהרען פון פאריגען יאהרהונדערט האט קוע, אן׳אפטייקער פון נאנסי אין פראנקרייך זיך פעראינטערעסירט מיט היפנאטיזם. ער האט זיך אנגעהויבען צוקוקען צו זיינע מיטבירגער (ווייל נאנסי איז שוין געווען פון פריהער בעריהמט מיט אירע היפנאטיזערען) און נאכדעם האט ער אנגעהויבען מאכען פארזיכטיגע פרובען אויפן געביט פון פראקטישען היפנאז. ענדליך האט ער פערברייטערט דעם קרייז פון זיין קליענטור און זיך פערנומען מיט היילען דורך היפנאז.

מיט דער צייט איז זיין נאמען געווארען אלץ בעריהמטער און נאנסי איז געווארען א צענטער, וואו עס האבען זיך געקליבען קראנקע פון גאנץ פראנקרייך און אויך פון גאנץ אייראפע.

פון היפנאז איז קוע אריבער צו אויטא-היפנאז. זיין טעאריע בעשטעהט אין דעם, אז די מעשים פון מענשען ווערען אנגעפיהרט נישט אזוי דורך זיין ווילען, ווי דורך זיין איינבילדונג. מענשען טוהען נישט דאס׳ וואס זיי ווילען נאר דאס, וואס ס׳שיינט זיי אלס נויטווענדיג. אין די פאלען, ווען א מענשנס ווילען קומט אריין אין קאנפליקט מיט דער איינבילדונג, זיגט שטענדיג די איינבילדונג.

קוע האט מיט א סך ביישפילען בעוויזען די ריכטיגקייט פון זיין טעאריע. ער האט געשאפען אין נאנסי א גאנצען „אוניווערזיטעט“ אין וועלכען עס זענען געקומען פילצאהליגע ציהערער. קוע פלעגט ארומגעהן איבער זיין ווארטצימער, וואס איז געווען פול געפאקט מיט קראנקע, האט מיט יעדען געפיהרט קורצע שמועסען און געהייסען נאכזאגען נאך זיך דריי מאל:

– דאס געהט פערביי, געהט פערביי, געהט פערביי...

און דאס איז טאקע „פערבייגעגאנגען“. די נסים פון זיין היילונג זענען פערשפרייט געווארען איבער דער גאנצער וועלט.

דער בעקאנטער זשורנאליסט מ. קאדיש, וועלכער איז אליין געווען אין נאנסי, זיך געהיילט ביי קוע און אין משך פון א גאנצער רייהע געשפרעכען גרונדליך זיך בעקענט מיט זיין טעאריע, דערצעהלט וועגען א רייהע וואונדערליכע ערפאלגען, וואס דער דאזיגער געלעהרטער פראקטיק האט דערגרייכט.

א דאמע, וואס האט געליטען פון א טיק אין קאפ און האנד, אן עלטערער מענש, וואס איז געקומען צו קוע מיט א שווערער פארם פון אישיאס, א טובערקולאזע קראנקע יונגע מיידעל – אלע זענען זיי ארויס פריש און געזונד פון קוע׳ס „אוניווערזיטעט“. אלעמען האבען פריהער געהיילט די – גרעסטע מעדיצינישע ריזען אין אייראפע. און קיינער האט זיי נישט געהאלפען.

קוע האט איינמאל געזאגט צו זיינע „סטודענטען“: פרובט זיך דורכגעהן אויף א שמאלען ברעטיל, וואס ליגט אויף דער ערד. דאס איז דאכט זיך איינע פון די לייכטסטע זאכען פאר יעדען מענש. אבער ווען מיר וועלען אויפהויבען א ביסעל דעם ברעט, לאמיר זאגען, איהם דורציהען פון איין באלקאן ביז׳ן צווייטען, וועט איהר ביים ערשטען פרוב אריבערצוגעהן אראפפאלען, מיט וואס ערקלערט זיך דאס?

זעהר איינפאך. ביים אנעמען דעם ברעטיל, וואס הענגט אויף א געוויסער הויך, רעדט איהר זיך גלייך אליין איין, אז אריבערגעהן דעם ברעטעל איז נישטא קיין מעגליכקייט. הייסט עס, אז איהר פאלט פון דארטען. זיים איהר א קרבן פון אייער אייגענער איינבילדונג.

דאס ערקלערט דעם תוך פון קוע׳ס לעהרע. ווי באלד די איינבילדונג שפילט אין דעם מענשענס פסיכיק אזא וויכטיגע ראל, דארף די דאזיגע איינבילדונג אויסגענוצט ווערען צו היילען די מענשליכע קראנקהייטען. דער קראנקער איז מחויב זיך אליין איינצובילדען, אז ער ווערט געזונד.

ווי אזוי קען מען זיך נויטען איינצובילדען אזא מין זאך?

קוע פלעגט צוגעהן צום קראנקען, איהם פעסט דריקען די האנד און זאגען:

– זאגט מיר נאך: „איך פיהל מעהר נישט קיין וועהטאגען“.

– דאס געהט פערביי. איך קאן שוין געהן. איך פיהל זיך בעסער..

קוע האט פערשריבען זיינע פאציענטען צו ווידערהוילען כסדר, טאג אין טאג, די דאזיגע פראגע, און מען זעהט דאך, אז עס האט פיל געהאלפען.

קוע איז געשטארבען אין עלטער פון 76 יאהר. די לעצטע 20 יאהר פון זיין לעבען האבען איהם שוין א סך געלעהרטע אנערקענט.

איינער א גרויסער געלעהרטער האט אפילו אנגעשריבען א ספעציעל ווערק וועגען קוע׳ס היילמעטאדע.

קוע האט געלאזען נאך זיך פיל שילער אין אלע עקען וועלט, און די צאהל פערגרעסערט זיך אלץ.

קוע אליין האט פון זיין ערפינדונג נישט געמאכט קיין פערדינסט. ער האט קיינמאל נישט גענומען קיין געלד פאר זיין היילען.

פייערונגען לכבוד וואלטער ראטענוי

בערלין, (י. ט. א.) צו דער יאהרצייט פון טראגיש אומגעקומענעם גרויסען יודיש-דייטשען מלוכה-מאן און ג. מיניסטער וואלטער ראטהענוי איז אין לייפציגער זאאלאגישען גארטען פארגעקומען אן׳אנדענקונגס-פייערונג, ארגאנזירט דורך דעם פערבאנד פון די רעפובליקאנער שווארץ-רויט-גאלד און ארבייטער-בילדונגס-אינסטיטוט. דער פיהרער פון רעפובליקאנער פערבאנד ה׳ גארדזיק האט גערעדט וועגען ראטהענוי דעם ווירטשאפטס-מאן, פילאזאף, פאליטיקער און מענש. אויך אין א רייהע אנדערע דייטשע שטעדט זענען פארגעקומען אנדענקונגס-פייערונגען לכבוד וואלטער ראטהענוי.

Dr. med. **H. LUBICZ**
צענעלניאנא 43, טעל. 41-32.
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער-שוועכע קראנקהייטען. 1839
היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל).
נעמט אן פון 9—11 און פון 5—8 אוונד.

א פאמיליע פון זעלבסטמערדער.

דער שרעקליכער גורל, וואס האט פערניכטעט א בעסאראבער משפחה.

אין ליפקאן (בעסאראביען) טומעלט זיך מיט דער קריסטליכער פאמיליע באראווסקי.

אין פערלויף פון די לעצטע 20 יאהר זענען בעגאנגען זעלבסטמארד: א. באראווסקי, זיין זוהן און זיין אייניקעל וויקטאר. נישט לאנג איז בעגאנגען זעלבסטמארד אויך וויקטאר׳ס מוטער, און אין אנפאנג פון פעברואר, האט זיך אויפגעהאנגען וויקטאר׳ס שוועסטער, מאריא, א מעדעל פון 18 יאהר.

ביי איהר אין קעשענע האט מען געפונען א צעטעלע פון פאלגענדען אינהאלט: איך געה צו מיין ברודער. א טויטליכער גורל הענגט איבער אונזער פאמיליע, און איך מוז פאלען אלס קרבן. די ציגיינערין רופט מיך צו זיך אין קבר.

די פאליציי האט זיך פעראינטערעסירט מיט דעם צעטעלע, און האט אונטערגענומען א ברייטע אויספארשונג, פון וועלכער ס׳איז קלאהר געווארען די גאנצע געשיכטע פון דער אומגליקליכער פאמיליע באראווסקי.

אין יאהר 1895 האט דער זיידע פון וויקטאר און מאריא, אלעקסאנדער באראווסקי, א גוטס-בעזיצער און איינער פון די הויכע אפיצירען אין דער רוסישער ארמעע, זיך געפונען אין בעסאראביען. ער איז געשטאנען מיט זיינס א פאלק אין א בעסאראבער שטעדטעל.

איינמאל האט פערביי דעם שטעדטעל דורכגעוואנדערט א ציגיינער-משפחה, און באראווסקי האט צווישען זיי בעמערקט די שעהנע ציגיינערקע, מאירע. ער האט זיך אין איהר שטארק איינגעליבט און האט בעשלאסען זי אפצוקויפען ביים הויפט פון דער ציגיינער-משפחה. יענער האט זי איהם פערקויפט פאר 2.000 רובעל. באראווסקי האט זי אפגעפיהרט צו זיך און געלעבט מיט איהר העכער א יאהר. דערנאך איז זי איהם שוין נמאס געווארען, און ער האט זי פערטריבען. אויף איהר ארט האט ער געבראכט פון אדעס א צווייטע „ליובאווניצע“.

מאירע האט געוויינט, געקלאגט און פאלענדיג פאר איהם אויף די קניהען, איהם געבעטען, ער זאל זי נישט פערטרייבען, אבער ער האט זיך בלויז אויסגעלאכט און זי מיט געוואלד געצוואונגען צו פערלאזען זיין הויז.

אויפ׳ן צווייטען טאג איז די ציגיינערין געקומען צו איהם אין הויף אריין, און ווען זי האט איהם דערזעהען, האט זי אויסגעשריגען: איך פערשילט דיין גאנצע פאמיליע. אלע פון דיין פאמיליע וועלען האבען דעם זעלבען סוף וואס איך! שפעטער מיט עטליכע שעה האט מען זי געפונען הענגען אויף א בוים אין וואלד. פערשטעהט זיך, אז אויף קיינעם האט קיין איינדרוק נישט געמאכט דער טויט פון א ציגיינערין.

עס זענען פאריבער יאהרען און מען האט שוין לאנג פערגעסען אן די רייד פון דער ציגיינערין אבער מיט אמאל האט זיך אריינגעכאפט די עפידעמיע פון זעלבסטמארד אין דער פאמיליע.

אלעקסאנדער באראווסקי איז אמאל געזעסען אין קלוב, צוזאמען מיט נאך אפיצירען, און געשפילט אין קארטען. נישט ווילענדיג האט ער מיט א פינגער פערטשעפעט א קארט פון זיין פארטנער, און יענער האט איהם אנגערופען „שווינדלער“.

אויפ׳ן צווייטען טאג האבען די אפיצירען צוגעשיקט א בריף, ער זאל קומען געבען אן׳ערקלערונג און אויב ער איז אומשולדיג, זאל ער ארויסרופען זיין פארטנער אויף א דועל, אויב אדער ער איז יא שולדיג, זאל ער זיך אליין דערשיסען. און באראווסקי האט זיך דערשאסען. א בריף האט ער איבערגעלאזט, אז הגם ער איז אבסאלוט אומשולדיג, נאר עפיס א קראפט ציהט איהם צום טויט, און ער מוז נאכפאלגען.

זיין זוהן האט פערשפילט פרעמד געלד און איז אויך בעגאנגען זעלבסטמארד, און די פרוי האט זיך אויך דערשאסען אין א יאהר ארום נאכ׳ן מאנ׳ס זעלבסטמארד.

מאריא׳ס א שוועסטער, הלענא, האט זיך אויפגעהאנגען אין יאהר 1919, ווען זי האט זיך דערוואוסט, אז די באלשעוויקעס האבען דערשאסען איהר געליבטען, א אפיציר אין דער ווייסער ארמעע.

צוריק מיט עטליכע וואכען, האט וויקטאר באראווסקי זיך גע׳סמ׳ט, און האט אויך איבערגעלאזט א בריף, אז עפיס א שטימע רופט איהם צו זיך אין קבר אריין. מאריא זיין שוועסטער, האט זיך באלד דערנאך אויפגעהאנגען, און פון דער גאנצער פאמיליע איז פערבליבען לעבען – בלויז די 13-יעהריגע קאטיא.

אין וואלד פון לידענשאפטן.

(ראמאן).

(288

קאפיטעל 66.

דער פאטאלער וידוי.

אין דערזעלבער צייט, ווען מען האט איהם ארומגעזוכט, איז זיך אהרן פראנק געגאנגען זיין וועג.

ער האט שוין מעהר נישט געפיהלט קיין וועהטאג אין זיינע אלטע שוואכע פיס, וואס זענען געווען צוקאליעטשעט פון די פערדערליכע פייניגונגען; ער האט פערגעסען וועגען די וואונדען אויף זיין אלטען קערפער, און איהם האט זיך אויסגעוויזען, אז די דערגרייכטע נקמה האט איהם יונג און האפערדיג געמאכט און אז דאס בלוט פליסט שנעלער אין זיינע אדערן.

– ענדליך האט אויסגעשלאגען די שעה פון נקמה! – האט ער געטראכט – ווען באטיאני וועט אריינלאזען די פרייסען אין שטאט אריין, וועל איך שוין איינארדנען, אז ער זאל נישט בעדארפען זיך צו בעהאלטען, און אז דאס פאלק זאל פאקען דעם פערראטער, און צורייסען אויף שטיקער! און ווען איך וועל זעהן אויף מיינע אויגען, גראף באטיאני, ווי דיין שארבען וועט צוקנאקט ווערען אין די שטיינער, וועל איך וויסען, אז איך האב א כפרה פאר די גרויזאמע יסורים און צנוים קשים פון מיין לעבען, א בעפרידיגונג פאר די פייניגונגען, וואס איך האב אדורכגעמאכט אויפ׳ן גאריכט, ווען דער תליון האט אויסגעצמאליעט וואונדען אויף מיין לייב, און דו, באטיאני, דו הפקר-יונג ביזט דערביי געשטאנען און געשמייכעלט, און געפרעהט זיך! איצט וועסטו אויך זיין די אפקומעניש פאר מיין פערפיהרטער אייניציגער טאכטער, און אויך דער לעבעדיגער צייכען פון שענדליכע מעשים, וואס איין מלוכה בעגעהט נעגען דער צווייטער, בעת די אומשולדיגע בלוט-פערגיסונגען! ווייס, באטיאני, אז אהרן פראנק דער ארימער, פעריאגטער יוד, דער פון אלע זייטען גע׳רודפ׳טער און דער געבראכטער צו א שענדליך חינטיש לעבען, ווייס, אז איך, פראנק וועל עס זיין דער שטיין, אין וועלכען עס וועט צושמעטערט ווערען דיין פערברעכעריש לעבען!

אזוי האט געטראכט און גע׳טענה׳ט אהרן פראנק צו זיך אליין.

צוקומענדיג גאר נאהענט צו זיין אלטען איינשטאקיגען חייזעל, האט ער פלוצים פער׳חידושט ברייט אויפגעעפענט זיינע אויגען. לע׳ם דער איינגאנגס-טיר האט ער דערזעהן שטעהן און שטיל שמועס׳ען א פרוי מיט א מאן.

– וואס איז דאס? – האט אויסגערופען פראנק, צופענדיג זיך נערוועז ביי דער בארד – ווי קומט איהר דא אהער? פיטרא, לאסקארע און לוסיעלא? פונוואנען האט איהר זיך דא אהער גענומען? וואס איז מיט אייך געשעהן? אייער כאטע איז דאך אינגאנצען פערברענט געווארען? און גלאט ווי אזוי זענט איהר אנגעקומען קיין פראג?

– מיר האבען אליין אונטערגעצונדען אונזער כאטע! – האט פיעטרא געענטפערט, צוגעהענדיג צום אלטען יודען – אין איהר האבען געשפענסטער אנגעהויבען ארומצושפאצירען!

– מען האט שוין דארט נישט געקאנט פערבלייבען! – האט לוסיעלא צוגעגעבען – און פאר קיין געלד, וואלט איך דארט נישט פערבליבען מעהר!

פראנק האט מיט פערוואונדערונג א קוק געטוהן אויף די איטאליענער און שנעל א פרעג געטוהן:

– וועגען וואס פאר א געשפענסטער, און וואס פאר א שווארצע יאהר טענה׳ט איהר? וואס איז דארט ביי אייך אזוינס געשעהן, וואס איהר האט געמוזט אונטערצינדען אייער שטוב, און אוועקווארפען אייער געשעפטעל, וואס איז געווען אזוי גוט איינגעפיהרט?

– וואס איז געשעהן? – האט איבערגעפרעגט לוסיעלא – א שעהנע שאלה! גאט׳ס מוסער האט אונז געוויזען, וואס פאר א שרעקליכער סוף עס דערווארט אונז פאר אונזערע חטאים!

– גאט׳ס מוסער? – האט שווער ארויסגערעדט פראנק – ווי קומט זי דארט צו אייך? וואס האט זי אייך געוויזען?

– זי האט אונז געוויזען, אז טויטע קאנען צוריק לעבעדיג ווערען! – האט לוסיעלא שטיל געענטפערט מיט אן׳אויסדרוק פון איבערגלויבישער שרעק אויפ׳ן פנים.

אהרן פראנק האט א קוועטש געטוהן מיט די פלייצעס, און, אוועקמאכענדיג מיט דער האנד, אויסגערופען:

– נארישקייטען! טויטע שטעהן דערווייל נישט אויף תחית המתים! ווער עס איז נאר אוועק אויף יענע וועלט, קומט שוין נישט צוריק! איך זעה, אז איהר זענט געפאלען קרבנות פון נארישען איבערגלויבען! זאגט מיר אבער קלאהרער: וואס האט איהר אזוינס בעמערקט אויסערגעוועהנליכעס?

– מיר האבען ארויסגעשלעפט פון טייך א פרוי אין ווייסען אנגעטוהן! – האט לוסיעלא געענטפערט – זי איז געווען טויט, ווייל זי איז א לאנגע צייט אפגעלעגען אין וואסער! מיט מיינע אייגענע הענד האב איך איהר טויטען קערפער אריינגעלעגט אין א קאסטען, און איך מיט מיין מאן האבען זי אוועקגעטראגען אויפ׳ן בית-עולם און דארט בעגראבען! אין עטליכע שעה ארום האבען מיר די געשטארבענע צוריק פון דער ערד ארויסגענומען, און אריבערגעטראגען אין אונזער ווארשטאט... דארט איז די טויטע לעבעדיג געווארען, זיך אויפגעזעצט, און איך וועל קיין מאל נישט פערגעסען אין מיין לעבען, דעם אויסדרוק פון איהרע אויגען׳ וואס זענען געווענדט געווען צו אונז!

– ס׳ארא שוטים די איטאליענער זענען! – האט אויסגערופען פראנק – אז-אך-און-וועה, וואס איהר קאנט שוין פערשטעהן, וואס לעבעדיג, און וואס טויט איז! קומט, אדרבא, וועל איך אייך ווייזען די פרוי, וואס האט אויף אייך אנגעווארפען אזא פחד! איך האב זי געפונען אין אייער ברענענדיגער כאטע, האב איך זי ארויסגעטראגען פון דארט, און געבראכט אהערצו! איך קאן זי דוקא זעהר גוט! זי איז די פרוי פון דעם רויבער לויכטער, וואס געווען איז זי אמאל א רייכע גרעפישע טאכטער, און געהייסען לארא פאן-בערגען!

פראנק האט ארויסגענומען דעם שליסעל פון זיין קעשענע און אויפגעעפענט די טיר פון זיין שטוב!

פיעטרא און לוסיעלא האבען איהם פאמעליך און שרעקעוודיג נאכגעפאלגט.

(פארטזעצונג קומט)

א לאנג - יעהריגער פאכמאן
פון טריקאטאזש-בראנזשע מיט איינענע מאשינען
זוכט א שותף
מיט קאפיטאל.
צו ערפאהרען און אדמיניסטראציע פאר „Ab" 759

Dr. med. J. POLAKOW
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39 75
נעמט אן פון 5—6.30 אוו. אינדערהיים
און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף
ייערם מארק פעטריקאווער 294 331

יעדער איינציגער האט זיך איבערציינט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו.
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. וויצמאן נארוטאוויטש 19
(דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג פארשיד. געניצטע מעבעל
אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען 1374

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!
אין טאמער יאר זאלסט קומען צו לויפען אין ביורא
פעטריקאווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט
אלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאוו, קלאוזולע,
זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין
פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואקאניעס. רעקורסעי- וועגען קאנצעסיעס
אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביטעס צו אלע פאליציי-בעצ רקין, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען
דאראחזיעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך
איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. 503
שנעל, רעעל און ביליג!

Dr. med. Zygmunt DATYNER
ספעציאליסט פאר נערוען, בלאזען און אורין קראנקהייטען
Piramowicza 11 dawniej Olgińska
Tel. 48-95.
1335 נעמט אן פון 1—2 און פון 4—7 נאכם

לעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראכאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר רוזשאנער	הויט- און געשלעכט קר.	11—10 2—1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	1-12 7-8
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	4-3 2-1.ז
ד"ר וויינבערג	אינערע, הערץ לונגען-קר.	1-11 $7-5^1/_2$
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-10
י. ל. פרוסאק	צאהן-ארצט	10—2
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	7—4

צאהן -פומבהיילונג, בעלייכטונגען, קאנען, מאסטען, א או. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט
רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
אנטפאנגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
הייזט אין דער שטאט.

Dr. Adam GROSGLIK
27 Aleje Kościuszki 27.
הויט און ווענעריש קראנקהייטען.
רענטגען און ליכט - היילאינסטיטוט.
111 נעהמט אן פון 4 ביז 7 אוונט.

Staraniem i nakładem Magistratu m. Łodzi wyszła z druku książka p. t.

„SPRAWA ELEKTROWNI w ŁODZI"

Zadaniem książki jest ścisłe i wyczerpujące zaznajomienie czytelnika z całokształtem sprawy elektrowni łódzkiej.

Spis rozdziałów: Znaczenie elektrowni dla miasta. Dlaczego przystąpiono do pertraktacyj z Towarzystwem Elektrycznego oświetlenia 1886 r. Przebieg pertraktacyj. Możliwości rozwiązania sprawy elektrowni łódzkiej. Opinje rzeczoznawców technicznych. Stanowisko odbiorców energji elektrycznej i zabezpieczenie ich interesów. Sprawa trzech objektów, wydzielonych z majątku elektrowni. Stanowisko Rady Miejskiej i poszczególnych ugrupowań w sprawie elektrowni. Stanowisko Magistratu. Stanowisko Rządu. Uprawnienie rządowe 1925 roku na zakład elektryczny w Łodzi Spółka akcyjna „Łódzkie Towarzystwo Elektryczne". Zakończenie.

Książka zawiera prócz tego obfity materjał źródłowy, podany w formie załączników. Stron VIII + 102.

CENA ZŁ. 1,50

Do nabycia w księgarniach. Skład Główny w Magistracie m. Łodzi. 629

וויכטיג פאר לעטניקעס!
בעפאר איהר געהס קויפען, איבערציינט
אייך, - דאס נאר אין דער פאבריק
ש. שווארצאווסקי
24 פולנאצנא 24
בעקומט איהר שטעט אויף לאגער אין גרויסען אויסוואהל:
פאטענטירטע פעלד-בעטען פון דער בעוואוסטער מארקע „Palma-Patent" מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר,
מעטאל-בעטען, ליג שאקעס, האמאקעס, קינדער-בעטלעך.
קינדער-שפאציר-וואגענס צו 60 זל.
פעלד-בעטען מיט ווענטלעך צו 18 זל.
אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען!

קאנצעסיאנירט דורך דער עלעקטראווניע.
ווער סוויל האבען א ליכטיג לעבען!
זאל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

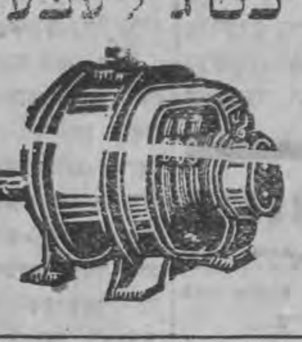

ב. ראטביין
קאנסטאנטינער 3
וועלכע פיהרט אויס אלע ארט עלעקטרישע אנלאגען
ליכט און קראפט גרויסער אויסוואהל פון עלעקטרישע ארטיקלען. צו ערמעסיגטע פרייזען.
קומט און איבערציינט אייך!

ZAGINIONY
został kwit z Elektrowni Nr. 23598 na sumę Zł.40. na imię Fiszel Gerszenowicz Północna 20. 669

ר. Robinzon
מאנטשעסטער
[illegible]

א ראלוואגען
און א בריטשקע איינפערדיג און א האנד-וועגעלע איז פרייזווערדיג זאפארט צו פערקויפען
צו ערפאהרען ראקיצינסקא
נומ' 25, אין דער קוושניע.

לעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 א ענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	10.30—9 5.30—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	12—10 6—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	1—11
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	30 12—2
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	3—1
ד"ר בערגסאן	פרויען און געבורטס הילף	4—3

פסוכא-טעראפיע, שפר. ד-שטערונגען ווי שטאמלען א. ז. וו. פאקען-שטעלע, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — היזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויר פלעגמא און בלוט. 2120

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א
דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	9—2 נ. מ.
ד"ר לאזשינסקא סמאר אבאלסקא	צאהן-ארצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, מאסטען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.
הייזיט 3 זלאטעס.

השבת אבדה.
פארהערענדיג אויפ'ן טראמוואי נומ' 1 האב איך נעכטען פערלוירען א פארטפעל מיט פערשידענע דאקומענטען, ווי אויך געלד. ס'איז אויך געלעגען א וועקסעל אויף 100 זל אויסגעשטעלער ליבוויץ אליע, ארדרע ב. בערגמאן, צאהלבאר דעם 21/8 אין לאדז.
דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען צוריקצושיקען דעם פארטפעל מיט די דאקומענטען צו ה. סלוצקי, וואולטשאנסקא 21.
דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג.

השבת אבדה.
ס'איז פערלוירען געגאנגען א וועקסעל אויף 200 זל. אויסגעשטעלער יעקב לאכמאן און ה. קאהלענבערג, זשירא זילבערשאץ, צאהלבאר דעם 16. יולי.
דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג.
דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען צו אליהו טורטשינסקי, פייפער-גאס 16 627

היינט, פינקטליך 11 א זייגער פארמיטאג, ווערט שווערען ה'
יחזקאל דימאנט
פון פלאץ קאשטשעלני 6
אין דער שיהל פון יצבים-פעראיין פון פעטריקאווער 24 געגען ה' נאמאלינסקי ז"ל א פסק פון א דיפערענץ פון 20 זלאטעס. דער פסק איז פון הרב ר' יוסף פיינער 628

---

28 נאר 28 נאר 28
פערקויפט נישט אייער
מעבעל,
דיוואנעס, פעלצען, אנצינער, נייי-מאשינען אז"וו, בעפאר איהר איבערציינט אייך נישט ביי די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע
ה. לאזניק, בענעדיקטא 28
נאר איך צאהל די העכסטע פרייזען!
בעמ.: ביי מיר אויף לאגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד, פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראל!
28 נאר 28 נאר 28

אכטונג, כוחרים און בעלי-מלאכות!
פון 8-טע קאטעגאריע פאטענטען.
וואס ווילען זיין בעפרייט פון אומזאץ שטייער (פאדאטעק אבראטאווי), זאלען זיך ווענדען אין דער ביורא
פעטריקאווער 18.
600

Dr. PRYBULSKI
זאוואדזקא 1 טעלעפאן 25 38
וועגער און הארן- הויט-קראנקהייטען, מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הארי-אוינפאל) און רענטגען שטראהלען.
נעהמט אן פון 9—1 און 4—8 אוונט דאמען: פון 4—5

פאר 30 זל.
קען יעדער האבען עלעקטריש-בעלייכטונג
אויסגעפיהרט דורך דער פירמע
ש. פ. שמאלעוויטש
8 פאלודניאווא 8
מיט בעשטעטיגונג פון דער עלעקטראווניע
ווייכטיג פאר הויזבעזיצער!
איהר שפארט 80 פראצענט שטראם.
489 אויסקונפט ווערט ערטיילט.

Dr. med. ALBERT MAZUR
ספעציאליטעט: האלז-, נאז,- אויערן-קראנקהייטען. שפראך- און שטים-שטערונגען (שטאמלען א. ז. וו.)
נארוטאוויטשא (דזיעלנא) 44, טעל. 22-44
צוריקגעקומען.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אוונט.

שפארט געלד!
פון אלטע בגדים און קראוואטען מערען איבער געמאכט אויף נייע שלייפלעך און קראוואטען ווי אויך פערשידענע בגדים צו ווענדען און פון נייע שטאפען
צו ביליגע פרייזען.
ביי הערשקאוויטש וואלבארסקא 31.

אבאנעמענטס-פרייז: [illegible]

אנאנסען - פרייז: [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i B. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.